

**UCHWAŁA NR XIX/119/2025
RADY MIEJSKIEJ W STASZOWIE**

z dnia 25 lutego 2025 r.

w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283) Rada Miejska w Staszowie uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Traci moc Uchwała NR XLVI/377/2021 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 28 czerwca 2021 roku w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Staszów.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Staszowie

Tomasz Klimek

Załącznik do Uchwały

nr XIX/119/2025

Rady Miejskiej w Staszowie

z dnia 25 lutego 2025 roku

***Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
na lata 2025-2030***

Staszów 2025

Spis treści:

I. Wstęp.....	4
<i>I.1. Podstawa prawna Programu.....</i>	<i>5</i>
<i>I.2. Przemoc domowa w świetle polskiego prawa.....</i>	<i>6</i>
<i>I.3. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej.....</i>	<i>9</i>
<i>I.4. Diagnoza zjawiska przemocy domowej.....</i>	<i>12</i>
 II. Diagnoza problemu przemocy domowej w Staszowie na podstawie dostępnych danych statystycznych.....	14
<i>II.1. Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Staszów.....</i>	<i>16</i>
<i>II.2. Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na terenie Gminy Staszów.....</i>	<i>21</i>
<i>II.3. Edukacja społeczna, profilaktyka i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Staszów.....</i>	<i>23</i>
<i>II.4. Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy i Przestępstw w Rodzinie w Staszowie.....</i>	<i>29</i>
<i>II.5. Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy w Rodzinie w Staszowie.....</i>	<i>29</i>
<i>II.6. Procedura „Niebieskie Karty”.....</i>	<i>30</i>
<i>II.7. Zasoby instytucjonalne.....</i>	<i>32</i>
 III. Diagnoza zjawiska problemu przemocy w gminie Staszów. Wyniki badań przeprowadzonych wśród osób dorosłych.....	33
<i>III.1. Skala występowania i dokuczliwości problemów społecznych występujących na terenie gminy Staszów.....</i>	<i>33</i>
<i>III.2. Grupy społeczne zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym w gminie Staszów.....</i>	<i>34</i>
<i>III.3. Zjawisko przemocy domowej w gminie Staszów.....</i>	<i>36</i>
<i>III.4. Sprawcy przemocy domowej w opiniach mieszkańców gminy Staszów.....</i>	<i>37</i>
<i>III.5. Ofiary przemocy domowej w opiniach mieszkańców gminy Staszów.....</i>	<i>38</i>
<i>III.6. Miejsca doświadczania przemocy, czynniki generujące przemoc.....</i>	<i>39</i>
<i>III.7. Najczęstsze formy przemocy, zachowania przemocowe.....</i>	<i>41</i>

III.8. Doświadczenie przemocy.....	43
III.9. Stereotypy na temat przemocy.....	44
III.10. Znajomość instytucjonalnych form wsparcia dla ofiar przemocy na terenie gminy Staszów.....	45
IV. Diagnoza zjawiska problemu przemocy w gminie Staszów. Wyniki badań przeprowadzonych wśród uczniów klas 7-8 szkół podstawowych oraz 1-3 szkół ponadpodstawowych.....	48
IV. 1. Poczucie bezpieczeństwa w szkole.....	48
IV.2. Agresja w szkole.....	49
IV.3. Środki prewencyjne podejmowane przez szkoły w celu zapobiegania zachowaniom agresywnym.....	52
IV.4. Zjawisko przemocy poza terenem szkoły.....	53
IV.5. Zjawisko cyberprzemocy.....	54
V. Cele, działania, sposoby realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2025-2030.....	57
V.1. Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej zaprojektowana na lata 2024 – 2030.....	62
Spis rysunków:.....	64
Spis tabel:.....	65

Wstęp.

Niniejszy *Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2025 - 2030* obejmuje zadania, które na Gminę Staszów nakłada ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Realizacja Programu, w szczególności w obszarach profilaktyki, ochrony i wsparcia osób dotkniętych przemocą oraz oddziaływań wobec osób stosujących przemoc jest nastawiona na redukcję zjawiska przemocy domowej wśród mieszkańców gminy Staszów oraz na wzrost efektywności podejmowanych działań. Głównym celem niniejszego Programu jest określenie działań, jakie Gmina Staszów podejmuje i będzie podejmować w celu realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz efektywnej ochrony ofiar przemocy poprzez skuteczne promowanie oddziaływań profilaktycznych i wsparcia dla ofiar przemocy na każdym etapie ich powrotu do normalnego życia. Przemoc domowa stanowi poważny problem społeczny, który jest niezwykle trudny do zdiagnozowania, dlatego konieczne jest podjęcie odpowiednich działań, które będą precyzyjnie dobrane do potrzeb ofiar przemocy domowej. Zjawisko przemocy domowej dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi problemami społecznymi, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem wzajemnie uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m. in: placówek opiekuńczo-wychowawczych, służby zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, czy też organizacji pozarządowych. Każdy z wyżej wymienionych podmiotów ma do czynienia z różnym aspektem zjawiska przemocy. Działając osobno nie prowadzi to do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze przemocy wewnątrzrodzinnej. W związku z powyższym konieczne jest zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań Programu, które przyczynią się do stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy. W realizację Programu zakłada się aktywne włączenie wszelkich służb, podmiotów i organizacji mających styczność w codziennej pracy z rodziną. Cele, działania i zadania Programu będą podlegać ewaluacji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców gminy Staszów w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2025 – 2030 zakłada przede wszystkim skuteczną profilaktykę skierowaną

na najważniejsze czynniki ryzyka, które występują zarówno w rodzinie, jej najbliższym otoczeniu jak i w otoczeniu społecznym. Niniejszy Program zakłada także efektywną interwencję i wsparcie w sytuacji występowania przemocy jak również optymalizowanie systemu wsparcia jako nieodłącznego elementu w zapewnianiu pomocy ofiarom przemocy. Doskonalenie obecnego systemu przy jednoczesnym zapewnieniu stałej i odpowiednio dopasowanej oferty pomocy i wsparcia w zakresie podejmowanych działań interwencyjnych zarówno wobec osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy, zastosowanie oddziaływań długoterminowych w rodzinie oraz doskonalenie opracowanych procedur i polityk dotyczących przemocy w rodzinie powinno przyczynić się do jeszcze większej integracji systemu pomocowego na rzecz rodziny. Niezwykle ważnym elementem wspierania i optymalizowania systemu ochrony i pomocy jest dwutorowe działanie ukierunkowane zarówno na kompleksowe wsparcie osób zagrożonych przemocą oraz z drugiej strony na reintegrację i pracę nad sprawcą stosującym przemoc.

1.1. Podstawa prawna Programu.

System przeciwdziałania przemocy w Polsce określa Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która m. in. wskazuje jednostkom samorządu terytorialnego oraz organom administracji rządowej zadania do realizacji, określa sposób postępowania z osobą doznającą przemocy domowej oraz z jej sprawcą. Ustawodawca w art. 6 ust. 2 oraz art. 9 wspomnianej ustawy wyznaczył gminom zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Stosownie do jej zapisów zadaniem gminy jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Ustawodawca zobowiązał również gminy do opracowania i realizacji programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej. W związku z opracowaniem dokumentu *Diagnoza zjawiska problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy Staszów i ocena świadomości społecznej wobec problemu przemocy* zasadne było opracowanie spójnego z diagnozą *Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2025 - 2030*.

Podstawy prawne Programu to:

- ✓ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej
- ✓ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- ✓ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- ✓ Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Niniejszy Program wpisuje się w realizację m.in. Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2025-2030. Ponadto program jest zgodny z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021 – 2025 oraz Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2028. Dokument jest zbieżny z celami i kierunkami działań zawartymi w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Staszów na lata 2021 – 2026*.

1.2. Przemoc domowa w świetle polskiego prawa.

W Polsce regulacje prawne dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej nie odbiegają od standardów międzynarodowych. Naczelnym aktem prawnym obowiązującym w Polsce jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Rozdział drugi Konstytucji w całości jest poświęcony „Wolnościom, prawom i obowiązkom człowieka i obywatela”. Zgodnie z art. 33 Konstytucji – *kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym*”. Również art. 40 Konstytucji mówi *nikt nie może być poddawany torturom ani okrutnemu, niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych*. Konstytucja mówi również o ochronie praw dziecka, czego dowodem jest utworzenie instytucji Rzecznika Praw Dziecka (art. 72), a w celu ochrony wolności i praw człowieka i obywatela został powołany urząd Rzecznika Praw Obywatelskich, który ma za zadanie badanie, czy wskutek działania lub zaniechania organów, organizacji i instytucji zobowiązanych do przestrzegania i realizacji wolności i praw człowieka i obywatela, nie nastąpiło naruszenie prawa, a także zasad współżycia

i sprawiedliwości społecznej. Ale większość zachowań składających się na przemoc domową jest kwalifikowana zazwyczaj w oparciu o artykuł 207 Kodeksu karnego, gdzie przemoc często jest niezbyt słusznie utożsamiana właśnie z tym artykułem. Nie wszystkie akty przemocy kwalifikują się jako czyn zabroniony w rozumieniu kodeksu karnego, gdyż obok znęcania się w rodzinie dochodzi także do innych przestępstw takich jak:

- ✓ uszkodzenie ciała (art. 156 k.k. lub art. 157 §1 i 2 k.k.),
- ✓ pozostawienie osoby, co do której istnieje obowiązek sprawowania opieki, w sytuacjach bezpośrednio zagrażających jej życiu lub zdrowiu (art. 160 §2 k.k.),
- ✓ grożenie popełnieniem przestępstwa na szkodę innej osoby lub osoby najbliższej, jeśli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że zostanie spełniona (art. 190 k.k.),
- ✓ zmuszanie do określonych zachowań (art. 191 § 1 k.k.),
- ✓ zgwałcenie (art. 197 k.k.),
- ✓ nakłanianie i zmuszanie do czynów nierządnych przy wykorzystaniu stosunku zależności (art. 199 k.k.),
- ✓ doprowadzenie małoletniego poniżej lat 15 do obcowania płciowego lub zmuszenie do poddania się innej czynności seksualnej lub utrwalanie treści pornograficznych z udziałem małoletniego (art.200 k.k.),
- ✓ kazirodztwo (art. 201 k.k.),
- ✓ stręczycielstwo i sutenerstwo (art. 204 k.k.),
- ✓ rozpijanie małoletniego w drodze dostarczania napoju alkoholowego, ułatwiania lub nakłaniania do spożycia takiego napoju (art.208 k.k.),
- ✓ uporczywe uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego (art.209 k.k.),
- ✓ porzucenie małoletniego lub osoby nieporadnej pod względem psychicznym lub fizycznym wbrew woli osoby powołanej do opieki czy nadzoru (art. 211 k.k.),
- ✓ zniewaga (art. 216 § 1 k.k.),
- ✓ naruszenie nietykalności cielesnej (art.217 k.k.),
- ✓ kradzież na szkodę osoby najbliższej (art.278 §4 k.k.) lub kradzież z włamaniem (art.297 k.k.),
- ✓ przywłaszczenie (art. 284 k.k.) lub niszczenie mienia (art. 288 k.k.).

Przepisy prawa cywilnego zawarte w Kodeksie Rodzinnym i Opiekuńczym również regulują sytuację osób doznających przemocy domowej. W 2005 roku weszła w życie ustawa z dnia

29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.), która określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc. Ustawa ta umożliwia również stosowanie, w toku postępowania, wobec osób podejrzanych, specyficznych środków ograniczających możliwość ich kontaktu z pokrzywdzonymi. Uchwalono, że jeśli zachodzą przesłanki do aresztowania sprawcy przemocy wobec rodziny, zamiast aresztu można zastosować dozór policyjny, ale pod warunkiem opuszczenia przez sprawcę lokalu zajmowanego wspólnie z ofiarą przemocy. Ustawa stanowi, że w przypadku zawieszenia kary wobec sprawcy w rodzinie, sąd określi sposób kontaktowania się skazanego z pokrzywdzonym, może też zakazać zbliżania się skazanego do pokrzywdzonego w określonych okolicznościach. Sąd może nakazać sprawcy poddanie się leczeniu lub uczestnictwu w programach edukacyjno-korekcyjnych. Ustawa stanowi również, że gmina jest zobowiązana do tworzenia własnego programu przeciwdziałania przemocy domowej, prowadzenia poradnictwa i interwencji w przypadku jej zaistnienia oraz prowadzenia gminnych ośrodków wsparcia dla rodzin dotkniętych przemocą.

Również procedura „Niebieskie Karty” jako ogół czynności podejmowanych wobec przemocy w rodzinie może być realizowana przez różne podmioty, tj. nie tylko Policję, ale także jednostki organizacyjne pomocy społecznej, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawicieli ochrony zdrowia i oświaty. „Niebieskie Karty” to procedura interwencji wobec przemocy domowej, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy. Obowiązuje ona w policji od 1998 roku, w pomocy społecznej od 2004 roku. Jest zalecana także do stosowania przez miejskie i gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, w przypadku, gdy w rodzinie występuje również problem alkoholowy. Głównym celem „Niebieskich Kart” jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Podstawą skuteczności procedury i oferowanej pomocy jest współpraca przedstawicieli różnych służb na rzecz osób doznających i stosujących przemoc domową. Rozpoznanie przemocy i wypełnienie „Niebieskiej Karty” przez policjanta czy pracownika socjalnego to początek procesu pomagania. Każda z tych służb ma w swoich ustawowych zapisach możliwość i obowiązek korzystania z pomocy innych osób, instytucji i organizacji,

a także podejmowania współpracy, gdy zostanie o to poproszona. W przypadku przemocy domowej działania indywidualne nie przynoszą pożądanych efektów. Dokumentacja „Niebieskie Karty” dla poszczególnych służb różni się, choć założenia i cele procedury są wspólne. Różnice wynikają z tego, że każda z wyżej wymienionych instytucji ma określone kompetencje i możliwości. Zbiera informacje dostosowane do specyfiki pomocy, jakiej może udzielić. Po zebraniu informacji, ustalany jest plan działania, a kolejnym krokiem jest włączenie do procesu pomagania przedstawicieli innych służb.

1.3. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej.

Przemoc domowa, według definicji obowiązującej w Polsce, zawartej w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, oznacza jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Definicja ta jest rozszerzeniem definicji psychologicznej, którą posługiwano się do czasu uchwalenia ustawy, która przemocą domową nazywała *zamierzone działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę siły lub władzy jednego z członków rodziny przeciwko pozostałym, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody*.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje:

- ✓ intencjonalność – działanie sprawcy jest zamierzone i ma na celu kontrolowanie, podporządkowanie sobie ofiary;
- ✓ dysproporcja sił – sprawca ma przewagę (fizyczną, emocjonalną, intelektualną, ekonomiczną i społeczną) nad ofiarą;
- ✓ naruszenie praw i dóbr osobistych – sprawca wykorzystując przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary, np. prawo do nietykalności osobistej, godności;
- ✓ szkody i cierpienie ofiar – działanie sprawcy przynosi ofierze szkody fizyczne i psychiczne czasem również materialne.

Osobą doznającą przemocy domowej może być każdy, szczególnie:

- ✓ współmałżonkowie lub partnerzy (najczęściej kobiety);

- ✓ dzieci,
- ✓ osoby starsze,
- ✓ osoby chore i niepełnosprawne.

Przemoc domowa może przyjmować następujące formy:

- ✓ przemoc fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej; zachowania powodujące uszkodzenie ciała lub niosące takie ryzyko, np. bicie, popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie policzkowanie;
- ✓ przemoc psychiczna - naruszenie godności osobistej; zawiera przymus i groźby, np. obrażanie, wyzywanie, wyśmiewanie, szydzenie, okazywanie braku szacunku, poniżanie w obecności innych osób, kontrolowanie i ograniczanie kontaktu z bliskimi, poddawanie stałej krytyce;
- ✓ przemoc seksualna - naruszenie intymności; zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowanie aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić, np. wymuszanie pożycia seksualnego, obmacywanie, gwałt, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych;
- ✓ przemoc ekonomiczna - pozbawianie środków lub stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby, np. niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów;
- ✓ zaniedbanie

Na występowanie zjawiska przemocy domowej ma wpływ wiele różnych czynników. Prawdopodobieństwo jej wystąpienia zwiększają następujące czynniki:

- ✓ normy społeczne i kulturowe - w wielu środowiskach wciąż istnieje silne przekonanie o prawie rodziców do dominacji nad dziećmi, dominacji mężczyzn nad kobietami; nadal utrwalany jest wzorzec męczyzny silnego i przebojowego, męczyzna ma być zdobywcą, a kobieta powinna być mu uległa; istnieje przyzwolenie na stosowanie kar

cielesnych wobec dzieci; istotną siłę posiadają również normy związane z prywatnością rodziny – „brudy należy prać we własnym domu”, „nie mów nikomu co dzieje się w domu”, „w sprawy rodzinne nie należy się wtrącać”;

- ✓ status ekonomiczny – stres związany ze zbyt niskimi zarobkami, czy zagrożenie utratą pracy;
- ✓ alkoholizm – nadmierne spożywanie alkoholu; alkohol ogranicza możliwość kontroli własnego zachowania, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem, powoduje zaburzenia percepcji i oceny rzeczywistości;
- ✓ dziedziczenie wzorca przemocy – bycie ofiarą lub świadkiem przemocy w dzieciństwie zwiększa prawdopodobieństwo stosowania przemocy w życiu dorosłym;
- ✓ osobowość osoby doznającej przemocy – tzw. dezadapcyjność, czyli brak zdolności jednostki do przystosowania się do zmieniających się warunków środowiskowych i utrzymywania optymalnego poziomu funkcjonowania psychospołecznego; jej przejawem są następujące cechy: przekonanie jednostki, że jest poza społecznością, nie jest jej częścią, lęk przed niepowodzeniami, pesymistyczna wizja przyszłości, brak wiary we własne możliwości, przekonanie, że nie mam na nic wpływu, że wszystko zależy od warunków zewnętrznych, poczucie osamotnienia, rezygnacja, zobojętnienie, nieśmiałość w kontaktach z innymi, sztuczność, nieszczerłość;
- ✓ osobowość sprawcy - chęć dominacji, wrodzona lub nabyta skłonność do agresji, nieufność, zazdrość, brak empatii, niska wrażliwość, niskie poczucie własnej wartości, obawa przed odrzuceniem i utratą rodziny.

Przemoc domowa jest zjawiskiem wysoce szkodliwym dla osoby jej doświadczającej. Oprócz szkód fizycznych w postaci obrażeń ciała, które występują bezpośrednio po akcie przemocy fizycznej lub seksualnej, powoduje również szkody psychiczne, które pojawiają się z czasem i wymagają długotrwałego i profesjonalnego leczenia. Należą do nich:

- ✓ zespół zaburzeń stresu pourazowego (PTSD) – PTSD objawia się: ponownym doświadczaniem traumatycznego przeżycia poprzez wspomnienia lub powracające koszmary senne; nadpobudliwością, problemami ze snem, trudnościami z koncentracją uwagi, z zapamitywaniem, drażliwością, złością, omdleniami, nadmierną czujnością; unikaniem rozmów na temat wydarzenia oraz miejsc i osób,

związanych z przykrym doświadczeniem; PTSD diagnozuje się u około 60 % ofiar przemocy domowej;

- ✓ uzależnienia – wszelkie uzależnienia (alkoholizm, narkomania, lekomania), które dla ofiary przemocy są ucieczką od bólu fizycznego i psychicznego;
- ✓ zaburzenia depresyjne - obniżony nastrój, emocjonalne otępienie, niska samoocena, brak chęci do działania, negatywne myślenie o sobie, świecie, przyszłości;
- ✓ zaburzenia lękowe – odczuwanie leku przed podjęciem działania, krytyką, odrzuceniem;
- ✓ wiktymizacja – przyjęcie tożsamości ofiary; ofiara przemocy, wskutek doznawania przemocy, podejmowania nieskutecznych prób obrony siebie, a także nieumiejętnych prób pomocy z zewnątrz, nabiera przekonania, że zasługuje na takie zachowanie.

Przemoc domowa jest przestępstwem, ściganym z oskarżenia publicznego.

1.4. Diagnoza zjawiska przemocy domowej.

Przemoc domowa należy do zjawisk, w których obiektywna diagnoza społeczna jest utrudniona. Złożony kontekst czynników kulturowych i społecznych sprawia, że źródła informacji o problemie ukazują jedynie fragment rzeczywistego obrazu zjawiska. Skalę zjawiska przemocy domowej jest niezwykle trudno oszacować, ponieważ nie wszystkie akty przemocy oraz sytuacje przemocowe są ujawniane. Oficjalne statystyki, prowadzone przez Komendę Główną Policji, uwzględniają te przypadki, wobec których uruchomiono procedurę Niebieskiej Karty. W 2023 r. procedurę Niebieskiej Karty wszczęto 54 029 razy, tj. o 1 460 razy więcej niż w 2022 roku. Ze zgromadzonych przez Policję danych wynika, że w 2023 roku nastąpił wzrost liczby przypadków przemocy domowej.

W 2023 roku największą grupę osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową stanowiły kobiety (51 631 osób). W dalszej kolejności pozostają osoby małoletnie 17 039 osób oraz mężczyźni 9 162 osoby. Przy czym spadek odnotowano tylko wobec kobiet (o 304 osoby). W odniesieniu do mężczyzn i małoletnich odnotowano wzrost. W 2023 roku odnotowano wzrost ogólnej liczby osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową. Liczba ta wyniosła 63016 osób, co w stosunku do 2022 roku (62244 osoby) dało wzrost o 772 osoby. W 2023 roku dominującą grupą osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową są mężczyźni (55225 osób). Kolejną w

zakresie liczebności grupą są kobiety (7595 osób), wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową. Nieletni stanowią grupę 196 osób. Większość osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, działa będąc pod wpływem alkoholu (30261 osób). Najliczniejszą grupę osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową będących pod wpływem alkoholu, stanowią mężczyźni tj. 28079 osób. Sprawcami przemocy domowej są najczęściej osoby najbliższe - w przypadku osób dorosłych małżonkowie i partnerzy, w odniesieniu do dzieci - rodzice. W przypadku przemocy wobec osób dorosłych najczęstszą okolicznością towarzyszącą aktom przemocy jest alkohol.

II. Diagnoza problemu przemocy domowej w Staszowie na podstawie dostępnych danych statystycznych

Poniżej przedstawiono informacje, które pozyskane zostały z instytucji mających swoją siedzibę w gminie Staszów zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych, w tym problemów zjawiska przemocy.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie pomaga jednostkom i rodzinom w przezwyciężaniu kryzysowych sytuacji życiowych, niemającym możliwości ich samodzielnego pokonania. Pomoc społeczna świadczy usługi m.in. z tytułu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, przemocy domowej. Pomoc w postaci pracy socjalnej oraz poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, rodzinnego i prawnego udzielana jest nieodpłatnie wszystkim osobom wykazującym potrzebę wsparcia bez względu na sytuację dochodową. Przemoc domowa, w myśl ustawy o pomocy społecznej, jest jednym z powodów przyznania pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Osoby i rodziny dotknięte tym problemem mają możliwość skorzystania z wieloaspektowej pomocy zarówno finansowej, jak i rzeczowej, psychologicznej, prawnej oraz w postaci pracy socjalnej.

Tabela 1. Formy pomocy udzielonej ofiarom przemocy domowej przez OPS w Staszowie

	2020	2021	2022	2023
Liczba wypełnionych "Niebieskich Kart"	104	74	84	76

W latach 2020 - 2023 Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie wspierał rodziny zmagające się z przemocą domową i alkoholizmem, który niejednokrotnie prowadzi do wystąpienia tego

pierwszego zjawiska. Zależność tę potwierdzają dane Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, według których do przemocy w rodzinie najczęściej dochodzi pod wpływem alkoholu. Prezentowana tabela zawiera dane szczegółowe dotyczące rodzin i przebywającym w nich osób objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu przemocy domowej i alkoholizmu.

Tabela 1. Rodziny i osoby w rodzinach, którym w latach 2021-2023 OPS przyznał pomoc z powodu przemocy domowej i alkoholizmu. (opracowanie własne na podstawie danych OPS Staszów)

powód przyznania pomocy	2021 r.	2022 r.	2023 r.
przemoc w rodzinie	5	7	5
alkoholizm	42	36	38

Dane z lat 2021-2023 wskazują, że w poszczególnych latach liczba rodzin zgłaszających się o pomoc z powodu przemocy pozostaje na zbliżonym poziomie. W 2023 roku przemoc domowa jako jeden z powodów udzielania pomocy socjalnej i wsparcia dotyczył zaledwie 5 rodzin z terenu gminy Staszów. Warto zwrócić uwagę, iż dane statystyczne nie obrazują stanu faktycznego. Przemoc domowa należy do zjawisk, w których obiektywna diagnoza społeczna jest utrudniona. Złożony kontekst czynników kulturowych i społecznych sprawia, że źródła informacji o problemie ukazują jedynie fragment rzeczywistego obrazu zjawiska. Skalę zjawiska przemocy domowej jest niezwykle trudno oszacować, ponieważ nie wszystkie akty przemocy oraz sytuacje przemocowe są ujawniane. Wśród najczęściej zgłaszanych przez klientów dysfunkcji były nieprawidłowe relacje interpersonalne z bliskimi, problemy zdrowotne, konflikty, nieporozumienia, brak odpowiednich metod radzenia sobie w sytuacjach stresogennych.

W procesie przeciwdziałania przemocy domowej w gminie bierze udział także Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Staszowie, która koordynuje na terenie gminy Staszów działalność Punktu Informacyjnego i Telefonicznego dla osób uzależnionych i ich rodzin w SOT „Strumyk”, w którym udzielane są między innymi porady osobom i rodzinom z problemem alkoholowym i narkomanii.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów alkoholowych w Staszowie rozpatrzyła w 2021 roku 75 wniosków, z czego do Sądu skierowano 51 wniosków o leczenie odwykowe. W 2022 roku Komisja rozpatrzyła 66 wniosków, z czego do Sądu skierowano 48 wniosków. Natomiast w 2023 roku Komisja rozpatrzyła 81 wniosków, do Sądu skierowano 42. W latach 2021 – 2023 udzielono odpowiednio 55 , 42 oraz 47 porad.

W toku czynności prowadzonych przez Komendę Powiatową Policji w Staszowie, w aresztach śledczych zatrzymanych zostało 3 sprawców przemocy domowej. W 2023 roku zastosowano 20 środków zapobiegawczych wobec sprawców przemocy w tym:

- ✓ 2 dozory,
- ✓ 6 zakazów zbliżania się,
- ✓ 6 zakazów kontaktowania się,
- ✓ 6 nakazów opuszczenia lokalu.

W 2023 roku Prokuratura Rejonowa w Staszowie dokonała zatrzymań 20 sprawców przemocy domowej. Zastosowano również 35 środków zapobiegawczych wobec osób stosujących przemoc.

II.1. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Staszów.

Na terenie Gminy Staszów zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej działa Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej. Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w gminie Staszów został powołany Zarządzeniem Nr 219/2023 Burmistrza Miasta i Gminy Staszów z dnia 18 września 2023 r. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi osoby z różnych instytucji, tj. ośrodka pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, służby zdrowia oraz kuratorzy sądowi lub przedstawiciele sądu.

Zespół realizuje działania wynikające z przyjętego uchwałą Nr XLVI/377/2021 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 28 czerwca 2021 r. Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2026.

Do zadań Zespołu należy przede wszystkim integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli powyższych instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej poprzez:

- ✓ diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
- ✓ inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,

- ✓ inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- ✓ opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
- ✓ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- ✓ powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
- ✓ monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- ✓ przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a,
- ✓ kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
- ✓ składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia.

Prace Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych realizowane są w ramach obowiązków służbowych i zawodowych.

Głównym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest zapewnienie efektywnej współpracy kręgu instytucji i organizacji działający na rzecz zapobiegania i zwalczania zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Staszów. Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie zapewnia obsługę organizacyjno - techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Staszów.

W 2023 r. spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego odbywały się raz na dwa miesiące. Spotkania grup diagnostyczno-pomocowych, w indywidualnych sprawach odbywały się przynajmniej raz w miesiącu. **W 2023 r. odbyło się 327 spotkań grup diagnostyczno-pomocowych.**

Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należało:

- ✓ opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej,

- ✓ monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodziło do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- ✓ dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodziło do przemocy i efektów tych działań.

Analizując dotychczas prowadzone procedury stwierdzić można, że zjawisko przemocy domowej jest procesem ciągłym, dynamicznym, powtarzającym się. Sprawy poruszane w prowadzonych procedurach dotyczyły przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej i ekonomicznej wobec osób dorosłych, jak i wobec dzieci. Osoby doznające przemocy to przede wszystkim kobiety, dzieci, rzadko mężczyźni, natomiast osoby stosujące przemoc to głównie mężczyźni w pojedynczych przypadkach kobiety.

Wśród **92 procedur Niebieskich Kart** prowadzonych w 2023 r., w każdej jako okres doświadczania przemocy wskazano okres dłuższy niż jeden miesiąc. Niejednokrotnie to okres dłuższy niż jeden rok (lub kilka lat). O powtarzalności zjawiska przemocy świadczą również przypadki, w których dla jednej rodziny w okresie realizacji procedury wypełniono po raz kolejny formularz "Niebieska Karta – A", jako udokumentowanie ponownego użycia przemocy w rodzinie.

W 2023 r. **wszczęto 76 procedur Niebieskich Kart**. Spośród wszystkich podmiotów uprawnionych do wszczęcia procedury dominują te wszczęte przez **funkcjonariuszy policji**. **11 procedur zostało wszczętych przez pracownika socjalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie, 1 procedurę przekazano z Ośrodka Pomocy Społecznej w Rytwianach.**

Do wszczęcia procedur Niebieskich Kart najczęściej dochodziło na skutek interwencji domowych policji. Przemoc domowa zgłaszana była najczęściej bezpośrednio przez osoby doświadczające przemocy.

W 2023 r. na 76 wszczętych procedur **w mniej niż 10% przemoc domowa zgłaszana była przez świadków zachowań przemocowych.**

Przemoc, nadal w zdecydowanej większości przypadków, zgłaszana jest przez osoby bezpośrednio doznające przemocy, pomimo iż w wielu przypadkach byli świadkowie zachowań przemocowych. Fakt ten świadczy o potrzebie dalszej edukacji społecznej w zakresie problematyki przemocy domowej. Dominującymi problemami w rodzinach objętych procedurą Niebieskiej Karty w 2023 r., które współwystępowały ze zjawiskiem przemocy, były:

- ✓ **nadużywanie lub uzależnienie od alkoholu.** Problem nadużywania lub uzależnienia od alkoholu dotyczył osób podejrzanych o stosowanie przemocy. W toku procedowania nie stwierdzono przypadku borykania się z problemem alkoholowym osoby doznającej przemocy.
- ✓ **rozpad związku (małżeńskiego/ partnerskiego) i/lub poważny kryzys w związku.** Do grupy tej należą rodziny, w których doszło do rozpadu związku / małżeństwa. W grupie tej znajdują się również rodziny będące w trakcie postępowania rozwodowego, w których zgłoszenie faktu stosowania przemocy bywa czasem traktowane jako pomocne do otrzymania rozwodu z orzeczeniem winy. To także grupa rodzin, u których podłożem przemocy są konflikty na tle zarzucenia sobie zdrad małżeńskich, czy też konflikty z teściami.
- ✓ **problemy socjalno – bytowe (finansowe / mieszkaniowe).** W przypadku tej grupy rodzin do przemocy lub konfliktów dochodzi na tle problemów życia codziennego, np. partycypowanie w kosztach utrzymania mieszkania, podział obowiązków, braku pracy jednego z domowników, brak umiejętności wzajemnego komunikowania się.
- ✓ **problemy opiekuńczo – wychowawcze.** W grupie tej znajdują się rodziny, u których stwierdzono bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, zaniedbania opiekuńcze (dziecko w rodzinie alkoholowej). Warto nadmienić, iż powyższe problemy pojawiające się w rodzinach borykających się ze zjawiskiem przemocy, nierzadko współwystępują ze sobą, przenikają się.

W celu zwiększenia skuteczności ochrony ofiar przemocy domowej i zwiększenia dostępności pomocy w okresie sprawozdawczym odbywała się systematyczna praca Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych. W okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. liczba osób dotkniętych przemocą domową, które uzyskały pomoc w ramach funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych wyniosła 116 osób, w tym 76 kobiet, 22 dzieci i 18 mężczyzn. Z poradnictwa socjalnego świadczonego przez pracowników socjalnych – specjalistów d/s przemocy skorzystało 94 osoby, 15 osób objęto pomocą psychologiczną.

W ciągu roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 76 "Niebieskich Kart", z czego 64 sporządzili funkcjonariusze Policji, 11 procedur zostało wszczętych przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie, a 1 wpłynęła z Ośrodka Pomocy Społecznej w Rytwianach.

W 2023 r. prowadzono 92 procedury "Niebieska Karta", 64 procedury zostały zakończone. Powody zakończenia procedury Niebieskiej Karty to:

- ✓ 43 Niebieskich Kart zakończono z powodu ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy domowej oraz zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy,
- ✓ 21 Niebieskie Karty zakończono z powodu braku zasadności podejmowania działań.
- ✓ 3 procedury NK przekazano zgodnie z właściwością do Zespołów Interdyscyplinarnych do gmin, do których przeprowadziły się osoby doznające przemocy domowej.

Sprawy poruszane w prowadzonych procedurach dotyczyły przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej i ekonomicznej wobec osób dorosłych, jak i wobec dzieci. Osoby doznające przemocy to przede wszystkim kobiety, dzieci i mężczyźni, natomiast osoby stosujące przemoc to głównie mężczyźni, w pojedynczych przypadkach kobiety. W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach tworzono grupy diagnostyczno-pomocowe, w skład których m.in. wchodził pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji, kuratorzy zawodowi i społeczni, pedagodzy ze szkół, asystenci rodziny, wychowawcy grup przedszkolnych, członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Staszowie. W 2023r. odbyło się 327 posiedzenia grup diagnostyczno-pomocowych. W trakcie prac grup diagnostyczno-pomocowych wysłano 183 zaproszenia, w odpowiedzi na które, osoby doznające przemocy uczestniczyły w 87 posiedzeniach grup. W sytuacji, kiedy osoba doznająca przemocy nie była w stanie dotrzeć na posiedzenie grupy z uwagi na niepełnosprawność lub podeszły wiek, organizowano grupy wyjazdowe do miejsca zamieszkania tych osób. W grupach wyjazdowych uczestniczyli specjaliści zajmujący się procedurą Niebieskiej Karty: funkcjonariusz Policji, pracownik socjalny. Grupy wyjazdowe ustalane były także w sytuacji, gdy osoba stosująca przemoc nie zgłaszała się na spotkania grupy diagnostyczno-pomocowej. W 2023 roku odbyło się 12 grup wyjazdowych.

W ramach posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych pracownicy:

- ✓ wobec 1 osoby stosującej przemoc skierowali wniosek do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawie podjęcia działań w kierunku leczenia odwykowego osoby stosującej przemoc,
- ✓ odnośnie 27 rodzin wystąpiono do Komendy Powiatowej Policji w Staszowie z zawiadomieniem o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,

- ✓ w 7 rodzinach skierowano do Sądu Rejonowego w Staszowie wniosek o wgląd w sytuację rodziny,
- ✓ w 5 rodzinach przesłano do Sądu informację o sytuacji w rodzinie,
- ✓ w 92 rodzinach odbyły się wizyty monitorujące pracownika socjalnego OPS w Staszowie i dzielnicowego Komendy Powiatowej Policji w Staszowie w związku z realizacją procedury Niebieskiej Karty,
- ✓ w 35 rodzinach odbywały się rozmowy pedagogów szkolnych z dziećmi,
- ✓ w 7 rodzinach podczas grupy roboczej uczestniczył kurator zawodowy,
- ✓ w 7 rodzinach podczas grupy roboczej uczestniczył asystent rodziny,
- ✓ w 62 rodzinach w grupach diagnostyczno-pomocowych uczestniczył członek GKRPA w Staszowie,
- ✓ informowano sprawców przemocy o możliwościach wzięcia udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych oraz o możliwości skorzystania z poradnictwa psychologicznego w poradniach specjalistycznych, w celu nabycia umiejętności radzenia sobie z agresją i sytuacjami konfliktowymi.
- ✓ udział u posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego – 4 razy,

W ramach realizacji procedury NK osoby doznające przemocy kierowane są do:

- ✓ poradni pedagogiczno – psychologicznej (jeśli w rodzinie są dzieci),
- ✓ pedagoga szkolnego (dzieci z rodzin dotkniętych przemocą objęte są wsparciem pedagoga szkolnego)

II.2. Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na terenie Gminy Staszów.

Głównym założeniem Programu jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz szeroko ujętą edukację społeczną. Zadaniem programu jest integrować i rozwijać współpracę pomiędzy instytucjami pomocowymi działającymi na terenie Gminy Staszów w zakresie pomocy społecznej. Program łączy wszelkie zasoby kadrowe, rzeczowe, wiedzę, kompetencje, umiejętności i doświadczenie ludzi zajmujących się zagadnieniami przeciwdziałania przemocy domowej.

Adresatami Programu są:

- ✓ osoby doświadczające przemocy (ofiary), w tym dzieci, współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych, osoby starsze, osoby niepełnosprawne,
- ✓ osoby stosujące przemoc (sprawcy przemocy),
- ✓ świadkowie przemocy domowej,
- ✓ przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielenia pomocy w sytuacji przemocy,
- ✓ społeczność lokalna.

Realizatorami Programu są podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- ✓ Zespół Interdyscyplinarny d/s Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Staszów,
- ✓ Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie,
- ✓ Urząd Miasta i Gminy w Staszowie,
- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Staszowie,
- ✓ Komenda Powiatowa Policji w Staszowie,
- ✓ Sąd Rejonowy w Staszowie,
- ✓ Prokuratura Rejonowa w Staszowie,
- ✓ Placówki oświatowe z Gminy Staszów,
- ✓ Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica "Jutrzenka" w Staszowie,
- ✓ Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Staszowie,
- ✓ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie.

Spodziewanymi efektami Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Staszów jest stworzenie kompleksowej pomocy dla osób dotkniętych przemocą domową oraz podniesienie jakości świadczonych usług. W szczególności będą to:

- ✓ zmiana postaw społeczeństwa wobec zjawiska przemocy domowej,
- ✓ zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla osób doświadczających przemocy domowej,
- ✓ zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowanie w sprawy przeciwdziałania przemocy domowej,
- ✓ zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej
- ✓ pogłębienie wiedzy o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z tym problemem,

- ✓ wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających ofiarom i sprawcom przemocy domowej,
- ✓ spadek liczby rodzin, w których interwencje Policji i innych służb zajmujących się przemocą domową podejmowane są wielokrotnie.

Koordynatorem Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest Burmistrz Miasta i Gminy Staszów przy współpracy Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Zespołu Interdyscyplinarnego.

II.3. Edukacja społeczna, profilaktyka i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Staszów.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Staszowie przeprowadziła akcję pt. *"Akcja znicz"* we współpracy z Komendą Powiatową Policji oraz 2 kampanie profilaktyczne dotyczące uzależnienia od alkoholu tj. Ogólnopolska Kampania *"Zachowaj Trzeźwy Umysł"* i Ogólnopolska Kampania *"Postaw na Rodzinę"*, które obejmują promocję nowoczesnej profilaktyki oraz propagowanie edukacji, sportu i samorozwoju wśród dzieci i młodzieży jako alternatywy wobec zachowań ryzykownych i sięgania po substancje psychoaktywne.

Celem tego projektu było wsparcie działań realizowanych w ramach podstawy programowej w zakresie kształtowania wśród dzieci i młodzieży prozdrowotnych zachowań, utrwalenie wśród uczniów zdrowych nawyków będących jednym z istotnych elementów wchodzących w skład czynników chroniących przed sięganiem po substancje psychoaktywne lub szkodliwe.

Zrealizowano 1 program profilaktyczny "Zajęcia psychoterapeutyczne, treningi psychologiczne i społeczne" grupowo i indywidualnie dla osób uzależnionych i współuzależnionych 2 razy w tygodniu, łącznie 7 godzin. Były one prowadzone cyklicznie przez cały rok dla 61 osób w tym: 56 osób uzależnionych, 5 współuzależnionych, 10 konsultacji psychologicznych w SOT "Strumyk". Porady były udzielane też telefonicznie.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Staszowie opracowała i rozprowadziła 1 ulotkę informacyjną z adresami i telefonami instytucji oferujących pomoc

dla osób uzależnionych, współuzależnionych i doznających przemocy, którą rozprowadzono w ilości 100 sztuk.

Ponadto na bieżąco rozprowadzane były bezpłatnie przekazane przez Narodowy Program Zdrowia broszury:

- przemoc domowa poradnik,
- przemoc w rodzinach z problemem alkoholowym,
- wpływ uzależnienia na życie rodzinne,
- procedura leczenia odwykowego,
- wzory spożycia alkoholu picie szkodliwe i uzależnienie,
- leczenie osób pijących szkodliwie i uzależnionych od alkoholu,
- wpływ doświadczeń z dzieciństwa w rodzinie z problemem alkoholowym na funkcjonowanie osoby w życiu dorosłym,
- odpowiedzialny kierowca,
- cyberprzemoc.

Na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy w Staszowie zamieszczona została informacja dotycząca uzależnienia od alkoholu i placówkach świadczących pomoc w tym zakresie.

Komenda Powiatowa Policji w Staszowie realizowała szereg programów profilaktycznych z różnego zakresu tematycznego, zmierzających do poprawy bezpieczeństwa osób i mienia, podczas których przeprowadzono 451 spotkań, prelekcji i pogadanek.

W szkołach podstawowych na terenie Gminy Staszów zorganizowano kampanie na temat przeciwdziałania przemocy pn.:

- Międzynarodowy Dzień bez Przemocy,

- Ogólnopolska kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł” i Ogólnopolska kampania „Postaw na Rodzinę”,
- Akcja edukacyjno-profilaktyczna na terenie szkoły z okazji „Światowego Dnia bez Przemocy pod hasłem: „Szukaj pomocy w sytuacji przemocy”.

W ramach kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” i „Postaw na rodzinę” rozprowadzono wśród uczniów i rodziców 200 sztuk ulotek.

W kampaniach wzięło udział 2197 osób.

Realizowane były także programy profilaktyczne w tym:

- Prelekcja pedagogów szkolnych na temat „Zachowaj trzeźwy umysł” pod hasłem „Rosnę zdrowo” – zakres tematyczny: „Świat jest w ruchu a ja z nim”, „Zdrowo rosnę”, „Bilet na zdrową podróż”,

„Wygrywam zdrowie”, „Inwestuje w zdrowie bez używek”, „Chcę być przykładem”, „Rozmowa z rodzicami klucz do sukcesu”, „Mechanizm uzależnień. Alkohol, dopalacze, palenie papierosów i co dalej?”, „Pewność siebie – jak jej nauczać”, „Jesteśmy silni – Nie zapomnijmy o sobie”,

- Prelekcje funkcjonariusza KPP w Staszowie, na temat przeciwdziałania przemocy domowej, przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy,

- Zajęcia warsztatowe w klasach VIII z programu profilaktycznego „Archipelag Skarbów” o tematyce : program profilaktyki zintegrowanej dla nastolatków,

- Zajęcia wychowawczo-profilaktyczne na temat agresji i przemocy oraz sposoby zapobiegania tym zjawiskom:

- edukacja prawna uczniów,
- pogadanki na temat zjawiska przemocy domowej, informacja o osobach i instytucjach mogących udzielić pomocy,

- spotkania z przedstawicielem KPP w Staszowie na temat odpowiedzialności prawnej za negatywne zachowania i stosowanie cyberprzemocy i hejtu,
- omówienie zjawiska agresji, przemocy oraz sposobów przeciwdziałania przemocy.

W programach uczestniczyło 2527 osób.

Materiały na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ulotki były bezpłatnie pozyskane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie i dystrybuowane w szkołach podstawowych. Obejmowały one zakres tematyczny:

-Informator Procedura „Niebieskie Karty”, Jesteś świadkiem przemocy w rodzinie – co robić?, Żółta Kartka, Przemoc w rodzinie Poradnik dla osób doznających przemocy w rodzinie, Sytuacja dziecka w rodzinie z problemem przemocy, Przemoc domowa i alkohol, Czy to, co robię, to przemoc? Informator, ulotka – Procedura „Niebieskie Karty – o co w tym chodzi?, Procedura „Niebieskie Karty” - co to takiego?

Wykorzystano materiały edukacyjne pt. „Zdrowi dorośli. Czas na zmianę”, „Troskliwi dorośli. Czas na działanie”. „Mamy czas na rozmowę”, „Tak wiele możemy wspólnie”, „Razem znaczy fajnie”, „Z mamą i tatą jest najlepiej”, „Co możecie robić razem?

Odbył się także konkurs plastyczny na plakat pt. „Stop przemocy”.

Ponadto opracowane zostały transparenty i plakaty dotyczące przeciwdziałania przemocy w szkole i środowisku rodzinnym.

Wszelkie działania dotyczące realizacji programów profilaktycznych w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie umieszczano w gazetkach szkolnych i na stronach internetowych szkół. Przekazano 14 informacji, w tym:

- Udostępnienie na stronie internetowej szkoły wykazu instytucji, numerów telefonów pod którymi można szukać pomocy w sytuacji doświadczania przemocy lub bycia jej świadkiem,
- Edukacja prawna uczniów w ramach szkolnych obchodów Międzynarodowego Dnia Praw Dziecka,

- Plakaty kampanii zachowaj Trzeźwy Umysł” oraz ulotki tematyczne dla rodziców,
- Dzień bezpiecznego Internetu, Tydzień dla zdrowia, Kampania prozdrowotna, Bezpieczna wieś, „Postaw na rodzinę”, Bezpiecznie i zdrowo podczas wakacji, „Rajd rowerowy”, Bądź bezpieczny na drodze, Światowy Dzień Tolerancji, Życzliwości i Pozdrowień –strona internetowa szkoły, „XIV Memoriał im. Danuta Batóg w biegach przełajowych”, „Kampania Europejski Tydzień Sportu, „Światowy Dzień AIDS”,
- Procedura Niebieska Karta”,
- Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy i Przestępstw w rodzinie,
- Placówki wsparcia.

Tematyka dotyczyła głównie informacji, gdzie można znaleźć pomoc (instytucje, numery telefonów, kampanie ogólnopolskie), miała również charakter edukacyjny (co to jest przemoc, rodzaje przemocy, prawa dziecka).

W 2023r. w **Liceum Ogólnokształcącym w Staszowie** realizowane były programy profilaktyczne i prelekcje dla uczniów, m.in.:

- „ARS, czyli jak dbać o miłość?” – ogólnopolski program profilaktyczny realizowany w klasach drugich (ok. 118 uczniów). Zajęcia prowadzone przez szkolnego koordynatora ds. profilaktyki.
- Szkoła Odpowiedzialna Cyfrowo – ogólnopolski projekt mający na celu profilaktykę E-uzależnień w szkole. Projekt realizowany wśród uczniów wszystkich klas (ok. 400 uczniów). Zajęcia prowadzone przez szkolnego koordynatora ds. profilaktyki.
- „Odpowiedzialność prawna wśród nieletnich” – zajęcia dla uczniów klas pierwszych (ok. 163 uczniów). Zajęcia prowadzone przez funkcjonariusza policji.
- „Stres pod kontrolą” – zajęcia warsztatowe dla uczniów klas czwartych (124 uczniów). Zajęcia prowadzone były przez psychologa Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Staszowie.
- „Stop hejtowi” – dbajmy o bezpieczeństwo młodzieży. (ok. 130 uczniów).
- „Cyberprzestępczość” i „Cyberprzemoc” – zajęcia prowadzone przez funkcjonariuszy policji KPP w Staszowie. (ok. 170 uczniów).

- „Adwokatura Przeciw Przemocy” – Przemoc! Reaguj! (40 uczniów).
- „Przemoc karmi się milczeniem”. (50 uczniów)

W ramach realizacji programu profilaktycznego „ARS, czyli jak dbać o miłość?” dystrybuowano ulotki dla uczniów na temat wpływu substancji psychoaktywnych na młodzież w ilości ok. 118 ulotek.

W Zespole Szkół im. Stanisława Staszica w Staszowie przeprowadzono prelekcje dla uczniów klas pierwszych na temat „Odpowiedzialność karna nieletnich”.

Zorganizowano cykliczne spotkania z dzielnicowym, które miały na celu omówienie i uświadomienie młodzieży nieletniej o skutkach przejawiania różnego rodzaju przemocy.

Pedagog szkolny i psycholog jest w stałym kontakcie z pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie, kuratorami z Sądu Rejonowego w Staszowie oraz dzielnicowymi KPP w Staszowie. Realizowane są zadania wynikające z pracy grup roboczych w ramach procedury Niebieskie Karty.

W ramach przeprowadzonych kampanii na terenie szkoły udostępniane są informacje, plakaty i ulotki, dotyczące pomocy osobom poszkodowanym i punktów, w których mogą uzyskać pomoc uczniowie i rodzice. Dodatkowo prowadzony był Kącik Prawny – gabłota, w której zamieszczane są informacje dla młodzieży w trosce o ich życie i zdrowie oraz przeciwdziałanie wchodzenia w konflikty z prawem i wynikających konsekwencji z ich nieprzestrzegania.

Odbływały się zajęcia warsztatowe dla młodzieży „Wektory życia”.

W ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej odbywały się spotkania wspierające dla młodzieży w celu eliminowania problemów szkolnych i osobistych, poprawy relacji z rówieśnikami, radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

Uczniowie **Zespołu Szkół Ekonomicznych im. Jana Pawła II w Staszowie** uczestniczyli w 2 lokalnych kampaniach na temat przeciwdziałania przemocy – „Adwokatura Przeciw Przemocy”, „Stop Przemocy”.

Zespół Szkół Ekonomicznych w Staszowie realizował programy profilaktyczne, prelekcje:

- * „Złość, agresja, przemoc – jak sobie z nimi radzić i jak im zapobiegać?” – 480 osób,
- * „Granice psychologiczne w sieci” – 150 osób,
- * „Hejtu nie promuję, hejt banuję” – 324 osoby,
- * „Bezpieczeństwo w Internecie” – 180 osób,
- * „Zagrożenia płynące z Internetu” – 220 osób,
- * „Zrozumienie własnych stanów emocjonalnych i uczuć innych osób” – 140 osób,
- * „Życzliwość i szacunek – podstawowy wymóg kultury osobistej” – 480 osób,
- * „Jestem odpowiedzialny za to, co mówię” – 360 osób,
- * „Stop przemocy – warsztaty” – 380 osób,
- * „Cyberprzemoc” – 90 osób,
- * „Niewłaściwe zachowania w grupie i sposoby ich zapobiegania” – 230 osób,
- * „Odpowiedzialność prawna i cywilna za własne słowa i czyny” – 180 osób,
- * „Inny nie znaczy gorszy – postawa tolerancji wobec drugiej osoby” – 430 osób,
- * „Zagrożenia cywilizacyjne” – 250 osób,
- * „Stalking, heating, cyberprzemoc – jak sobie z nimi radzić?” – 520 osób.

W 2023r. zorganizowane zostały warsztaty profilaktyczne w ramach Tygodnia Profilaktyki w Zespole Szkół Ekonomicznych im. Jana Pawła II w Staszowie, które poprowadził Specjalista Pracy Socjalnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie dla uczniów dwóch klas. Podczas spotkania rozdane zostały ulotki na temat przemocy dla uczniów. Dystrybuowano 300 sztuk ulotek.

II.4. Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy i Przestępstw w Rodzinie w Staszowie

W Ośrodku Pomocy Społecznej działa Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy i Przestępstw w Rodzinie, w którym osoby uwiękane w przemoc domową mogą uzyskać informacje jak przeciwdziałać przemocy domowej i radzić sobie z sytuacją konfliktową. Dyżur w Punkcie pełni w każdą środę w godzinach od 15.00 - do 17.00 specjalista zajmujący się problematyką przemocy domowej wraz z funkcjonariuszem Komendy Powiatowej Policji w Staszowie. Do Punktu można zgłosić się osobiście, bądź skontaktować telefonicznie. Poradnictwo w Punkcie jest bezpłatne.

W 2023 roku odbyło się 46 dyżurów w Punkcie, w trakcie dyżurów zgłosiło się 2 osoby.

Osoby zgłaszały się w celu :

- ✓ pozyskania informacji na temat możliwości i miejsc uzyskania wsparcia psychologicznego,
- ✓ pomocy w napisaniu pozwu o alimenty.

II.5. Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy w Rodzinie w Staszowie

Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy w Rodzinie w Staszowie prowadzony jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie, w którym udzielane jest poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne dla osób doznających przemocy, sprawców przemocy oraz osób współuzależnionych. W 2023 roku w ramach punktu prowadzonego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie udzielono 16 porad specjalistycznych i informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy.

II.6. Procedura „Niebieskie Karty”

„Niebieskie Karty” to procedura interwencji wobec przemocy domowej, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy. Obowiązuje ona w policji od 1998 roku, w pomocy społecznej od 2004 roku. Jest zalecana także do stosowania przez miejskie i gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, w przypadku, gdy w rodzinie występuje również problem alkoholowy. Głównym celem „Niebieskich Kart” jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku

lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Podstawą skuteczności procedury i oferowanej pomocy jest współpraca przedstawicieli różnych służb na rzecz osób doznających i stosujących przemoc domową. Rozpoznanie przemocy i wypełnienie „Niebieskiej Karty” przez policjanta czy pracownika socjalnego to początek procesu pomagania. Każda z tych służb ma w swoich ustawowych zapisach możliwość i obowiązek korzystania z pomocy innych osób, instytucji i organizacji, a także podejmowania współpracy, gdy zostanie o to poproszona. W przypadku przemocy domowej działania indywidualne nie przynoszą pożądanych efektów. Dokumentacja „Niebieskie Karty” dla poszczególnych służb różni się, choć założenia i cele procedury są wspólne. Różnice wynikają z tego, że każda z wyżej wymienionych instytucji ma określone kompetencje i możliwości. Zbiera informacje dostosowane do specyfiki pomocy, jakiej może udzielić. Po zebraniu informacji, ustalany jest plan działania, a kolejnym krokiem jest włączenie do procesu pomagania przedstawicieli innych służb. Bardzo często przemoc domowa jest ukrywana i duża część osób, które jej doświadczają, nie decyduje się na ujawnienie i zwrócenie się o pomoc do instytucji działających w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy. Świadczą o tym dane o liczbie ofiar przemocy wyliczone w oparciu o liczbę wypełnionych Niebieskich Kart. W każdym roku większość Niebieskich Kart wypełniana była przez Policję i pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, w pojedynczych przypadkach – przez Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i placówki oświatowe, sporadycznie uczestniczyła w tym służba zdrowia. Poniżej przedstawiono informację na temat liczby wypełnionych Niebieskich Kart na podstawie danych OPS Staszów.

- ✓ 2016 rok – liczba wypełnionych kart – 90, w tym: 88 Policja, 2 OPS,
- ✓ 2017 rok – liczba wypełnionych kart – 78, w tym: 75 Policja, 3. OPS,
- ✓ 2018 rok – liczba wypełnionych kart – 60, w tym: 57 Policja, 2 Oświata, 1 Służba Zdrowia.
- ✓ 2019 rok – liczba wypełnionych kart – 95, w tym: 94 Policja, 1 - Oświata.
- ✓ 2020 rok – liczba wypełnionych kart – 104, w tym: 104 Policja.
- ✓ 2021 rok – liczba wypełnionych kart – 74, w tym: 70 policja, 4 OPS,
- ✓ 2022 rok – liczba wypełnionych kart – 84, w tym: 76 Policja, 7 OPS,
- ✓ 2023 rok – liczba wypełnionych kart – 76, w tym: 64 Policja, 12 OPS.

Do wyjaśnienia i rozwiązywania konkretnych przypadków zgłaszanej przemocy powoływane były grupy robocze – w 2016 roku pracowało 477 takich grup, w 2017 roku 483 grupy, w 2018 roku 352 grupy, w 2019 roku 447 grup, natomiast w 2020 roku 430 grup. Liczba rodzin objętych działaniami zespołu ze względu na zdiagnozowanie problemu najwyższa była w 2020 roku – 131 rodzin.

- ✓ 2016 rok – (praca z 88 rodzinami, w tym: nowych rodzin 80)
- ✓ 2017 rok – (praca z 76 rodzinami, w tym: nowych rodzin 65)
- ✓ 2018 rok – (praca z 91 rodzinami, w tym: nowych rodzin 84)
- ✓ 2019 rok – (praca z 116 rodzinami, w tym: nowych rodzin 98)
- ✓ 2020 rok – (praca z 131 rodzinami, w tym: nowych rodzin 101)
- ✓ 2021 rok – (praca z 134 rodzinami, w tym: nowych rodzin 54)
- ✓ 2022 rok – (praca z 118 rodzinami, w tym: nowych rodzin 63)
- ✓ 2023 rok – (praca z 116 rodzinami, w tym: nowych rodzin 66)

Analizy i zestawiania danych agregowanych przez różne instytucje z terenu gminy działające w obszarze przeciwdziałania przemocy – policję oraz pomoc społeczną – stanowią ważne źródło informacji. Jednocześnie istnieje ciągła potrzeba prowadzenia pogłębionych badań w tym obszarze, które pozwolą na określenie realnej skali zjawiska przemocy domowej. Powyższe zestawienia pozwoliły uzyskać pewien obraz zjawiska przemocy na terenie gminy Staszów. Podsumowując, dane dotyczące liczby sporządzonych Niebieskich Kart nie oddają w pełni obrazu problematyki przemocy domowej na terenie gminy. Zjawisko to jest trudne do zdiagnozowania między innymi ze względu na strach przed sprawcą przemocy i niewiarę w jakąkolwiek zmianę.

II.7. Zasoby instytucjonalne.

Na terenie gminy Staszów działają następujące podmioty i instytucje zajmujące się rozwiązywaniem problemów przemocy wśród mieszkańców gminy:

- ✓ Ośrodek Pomocy Społecznej.
- ✓ Urząd Miasta i Gminy w Staszowie.
- ✓ Komenda Powiatowa Policji w Staszowie.
- ✓ Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy i Przestępstw w Rodzinie w Staszowie.
- ✓ Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy w Rodzinie w Staszowie.

- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- ✓ Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu.
- ✓ Zakład Opieki Psychiatrycznej i Leczenia Uzależnień.
- ✓ Centrum Psychoterapii PROMEDIC.
- ✓ Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Staszowie.
- ✓ Placówki oświatowe.
- ✓ Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Staszowie.
- ✓ Staszowski Ośrodek Kultury.
- ✓ Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Staszów.
- ✓ Placówka Wsparcia Dziennego "Jutrzenka".
- ✓ Świetlice wiejskie.
- ✓ Powiatowy Urząd Pracy w Staszowie.

III. Diagnoza zjawiska problemu przemocy w gminie Staszów. Wyniki badań przeprowadzonych wśród osób dorosłych.

Badania dotyczące diagnozy zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Staszów były częścią badania realizowanego w ramach *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Staszów na lata 2021 – 2026*. Narzędziem badawczym służącym do określenia celów był kwestionariusz ankiety za pomocą, którego przeprowadzono badanie wśród mieszkańców.

W badaniach wzięło udział łącznie 225 mieszkańców gminy Staszów. Poniżej przedstawiono najważniejsze wyniki badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców gminy Staszów.

III.1. Skala występowania i dokuczliwości problemów społecznych występujących na terenie gminy Staszów.

Respondentom uczestniczącym w badaniu przedstawiono listę problemów społecznych, które występują na terenie gminy Staszów z prośbą o wskazanie skali występowania i uciążliwości danego problemu. Każdy z respondentów mógł wskazać na jedną, gradujących odpowiedzi od bardzo duży problem do brak problemu. Skalę problemów przedstawiono według rangowania zsumowanych odpowiedzi wskazujących na uciążliwość danego problemu (odpowiedzi bardzo duży problem oraz raczej duży problem). Suma tych odpowiedzi wskazuje, które

z wymienionych problemów społecznych są najbardziej odczuwalne i występują w największym stopniu na terenie gminy Staszów. Respondenci największą rangę przypisali problemowi bezrobocia i alkoholizmu na terenie gminy Staszów. Suma wskazań wyniosła odpowiednio 70,4% oraz 67,4%. Problemy bezrobocia, alkoholizmu mają najbardziej negatywne skutki, ponieważ są swoistego rodzaju katalizatorem innych problemów społecznych i zawsze współwystępują z innymi problemami społecznymi. Kolejne problemy, które w znacznym stopniu – zdaniem badanych występują na terenie gminy Staszów i są obserwowane przez respondentów to przede wszystkim: trudna sytuacja mieszkaniowa (brak mieszkań) – 59,2%, problemy zdrowotne lokalnej społeczności – także 59,2% wskazań, trudna sytuacja ludzi starszych – 55,6% oraz długotrwała lub ciężka choroba – 54,5% wskazań. Dużym problemem zdaniem mieszkańców jest także ubóstwo (niedostatek środków do życia) oraz przemoc w rodzinie. Wymienione problemy wskazało odpowiednio 49,1% oraz 43,2% badanych. Uciążliwość innych problemów społecznych występujących na terenie gminy Staszów nie jest tak bardzo odczuwalna jak wymienionych powyżej, co oczywiście nie oznacza, że problemy te nie występują. Pozostałe problemy przedstawiono w poniższej tabeli w kolejności według stopnia uciążliwości od największej do najmniejszej.

Tabela 1. Skala występowania poszczególnych problemów społecznych w gminie Staszów.

Problem społeczny	Bardzo duży problem	Raczej duży problem	Raczej mały problem	Bardzo mały problem	Brak problemu	Nie wiem
Bezrobocie	32,5%	37,9%	17,8%	4,7%	0,6%	6,5%
Alkoholizm	20,1%	47,3%	20,1%	1,2%	0,0%	11,2%
Trudna sytuacja mieszkaniowa (brak mieszkań)	23,7%	35,5%	17,2%	5,3%	2,4%	16,0%
Problemy zdrowotne lokalnej społeczności	23,1%	36,1%	21,3%	3,0%	1,2%	15,4%
Trudna sytuacja ludzi starszych	11,8%	43,8%	23,7%	8,3%	2,4%	10,1%
Długotrwała lub ciężka choroba	11,8%	42,6%	14,8%	3,6%	0,6%	26,6%
Ubóstwo (niedostatek środków do życia)	11,8%	37,3%	35,5%	4,1%	1,2%	10,1%
Przemoc domowa	10,1%	33,1%	17,8%	5,9%	0,6%	32,5%
Brak dostępu do informacji i poradnictwa	13,0%	26,0%	24,3%	11,8%	11,2%	13,6%
Trudna sytuacja rodzin wielodzietnych i niepełnych	8,9%	29,0%	29,6%	8,9%	2,4%	21,3%
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	5,9%	31,4%	33,1%	2,4%	4,1%	23,1%
Brak poczucia bezpieczeństwa	10,7%	26,0%	29,6%	11,2%	7,7%	14,8%
Rozpad rodzin/rodziny niepełne	10,1%	26,6%	18,9%	8,9%	5,9%	29,6%
Niepełnosprawność	10,7%	21,9%	30,2%	6,5%	3,0%	27,8%
Narkomania	7,1%	24,9%	26,0%	11,2%	4,7%	26,0%
Problemy edukacyjne (szkoły – ich liczba, profil, dostępność, dojazd do szkół, rekreacja i kultura)	10,7%	20,1%	35,5%	11,8%	12,4%	9,5%
Problemy osób opuszczających zakłady	6,5%	13,0%	18,3%	10,1%	10,7%	41,4%

karne						
Sieroctwo biologiczne i społeczne	4,1%	13,6%	29,6%	10,7%	3,0%	39,1%
Bezdomność	3,0%	7,7%	30,2%	16,0%	14,8%	28,4%
Problemy emigrantów, repatriantów, uchodźców	2,4%	7,1%	15,4%	13,6%	23,1%	38,5%
Klęski żywiołowe	2,4%	6,5%	24,9%	22,5%	24,3%	19,5%

III.2. Grupy społeczne zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym w gminie Staszów.

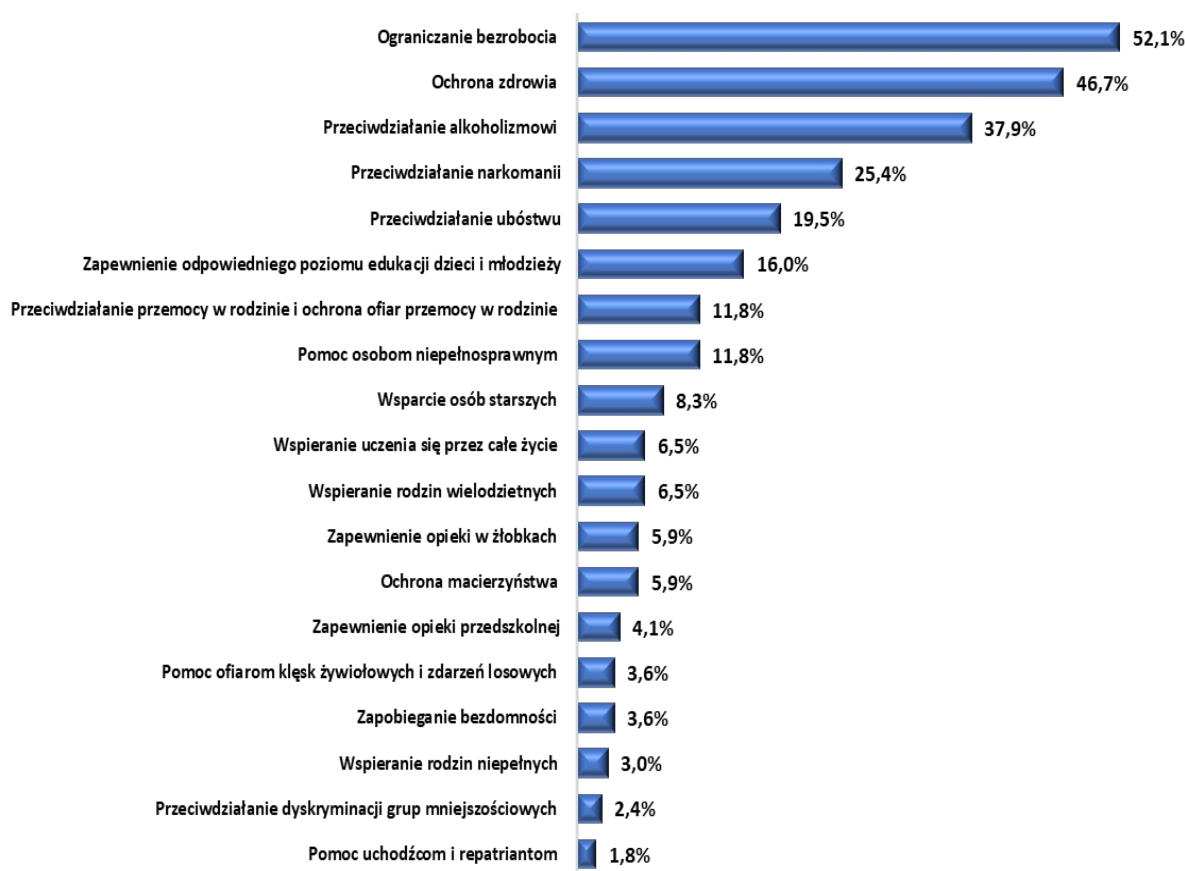
Uczestnikom badania przedstawiono również listę grup społecznych, które mogą być zagrożone wykluczeniem społecznym i marginalizacją w gminie Staszów. Badani dokonywali oceny stopniowanej skali od 1 do 5 gdzie 1 to grupy najmniej zagrożone marginalizacją, natomiast 5 to grupy najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym. W celu bardziej czytelnej prezentacji dokonano rangowania ocen i przedstawiono sumę wyników ocen najwyższych (ocena 4 oraz ocena 5) wskazujących grupy najbardziej zagrożone zjawiskiem marginalizacji społecznej. Grupy społeczne, które w największym stopniu zagrożone są marginalizacją i wykluczeniem społecznym w gminie Staszów to zdaniem badanych osoby i rodziny dotknięte ubóstwem – 53,9% wskazań negatywnych, bezdomni i osoby zagrożone bezdomnością – także 53,9% wskazań, osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy domowej – 52,1% wskazań oraz rodziny z występującą przemocą – 51,5% wskazań. W tabeli przedstawiono grupy zagrożone marginalizacją społeczną według skali od grup najbardziej zagrożonych, do grup w najmniejszym stopniu zagrożonych wykluczeniem.

Tabela 1. Osoby, rodziny, grupy mieszkańców gminy Staszów są najbardziej Pani/Pana zdaniem zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym? Ocena w skali od 1 do 5 gdzie 1 to najniższa ocena, natomiast 5 najwyższa ocena.

	Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena 5
Osoby i rodziny dotknięte ubóstwem	9,5%	10,7%	26,0%	23,1%	30,8%
Bezdomni i osoby zagrożone bezdomnością	18,3%	12,4%	15,4%	23,7%	30,2%
Osoby i rodziny dotknięte bezrobociem	10,1%	8,9%	28,4%	26,6%	26,0%
Osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy domowej	5,9%	13,0%	29,0%	27,2%	24,9%
Rodziny z występującą przemocą	7,1%	13,0%	28,4%	27,2%	24,3%
Byli więźniowie powracający z zakładów karnych	18,9%	15,4%	26,0%	17,8%	21,9%
Rodziny zmagające się z problemami	8,3%	13,0%	40,2%	26,6%	11,8%
Osoby z niepełnosprawnościami	11,8%	15,4%	36,7%	19,5%	16,6%
Opiekuńczo-wychowawczymi	11,8%	17,2%	40,2%	20,1%	10,7%
Osoby starsze	14,2%	18,9%	37,3%	20,1%	9,5%
Byli wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych	17,2%	16,0%	37,3%	18,9%	10,7%
Mniejszości etniczne i narodowe	29,6%	18,9%	27,8%	11,2%	12,4%
Samotne matki	17,2%	26,6%	36,1%	12,4%	7,7%

Uczestników badania poproszono również o wskazanie działań z obszaru przeciwdziałania problemom społecznym w gminie Staszów, które przynoszą najmniej zadowalające efekty. Każda z badanych osób mogła wskazać 3 odpowiedzi, dlatego też suma wskazań jest większa niż 100%. Zdaniem badanych jeden obszar i działania podejmowane w obrębie tego obszaru przynoszą zdecydowanie najmniej zadowalające efekty. Ten obszar to ograniczenie bezrobocia, który wskazało najwięcej badanych osób – 52,1%. Znaczna grupa ankietowanych mieszkańców gminy Staszów wymieniła działania w obszarze ochrony zdrowia – 46,7%, przeciwdziałania alkoholizmowi – 37,9% oraz przeciwdziałania narkomanii – 25,4%. Nieskuteczne zdaniem – 19,5% badanych są działania zmierzające do ograniczenia ubóstwa wśród mieszkańców gminy Staszów. Pozostałe obszary i działania podejmowane w ich obrębie, które przynoszą najmniej zadowalające efekty przedstawiono na wykresie.

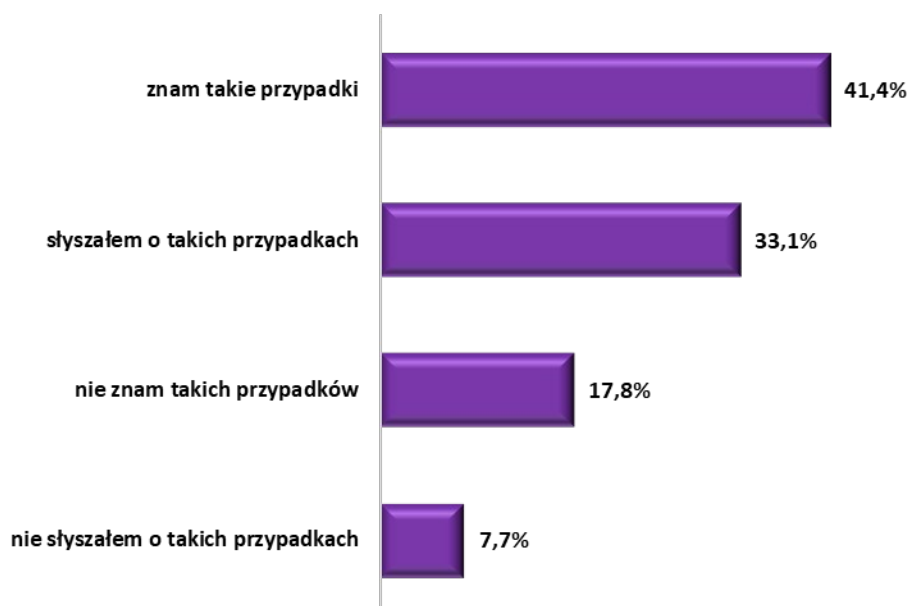
Rysunek 1. Które z podejmowanych działań / obszarów przynoszą Pani/Pana zdaniem najmniej zadowalające efekty?

III.3. Zjawisko przemocy domowej w gminie Staszów.

Dane statystyczne dotyczące przemocy domowej nie odzwierciedlają rzeczywistej skali problemu. Wynika to z faktu, że przemoc w rodzinie jest problemem wrażliwym, trudnym do diagnozowania. Osoby doznające przemocy domowej nie chcą ujawniać problemu, obawiając się reakcji otoczenia, represji ze strony sprawcy, długich i zawiłych procedur prawnych. Taki stan rzeczy znajduje odzwierciedlenie w statystykach prowadzonych przez poszczególne służby. Tymczasem, zgodnie z prezentowanymi danymi zdecydowana większość badanych mieszkańców gminy Staszów – 74,5% słyszała o przypadkach przemocy domowej lub zna takie przypadki, gdzie dochodzi do zjawiska przemocy domowej. Odsetek osób, które nie znają lub nie słyszały o takich przypadkach to łącznie 25,5%, w tym 17,8% nie zna takich przypadków, natomiast 7,7% badanych nie słyszało o takich przypadkach.

Rysunek 1. Jak Pan/Pani uważa, czy zjawisko przemocy w rodzinie jest zjawiskiem powszechnie występującym w gminie Staszów?

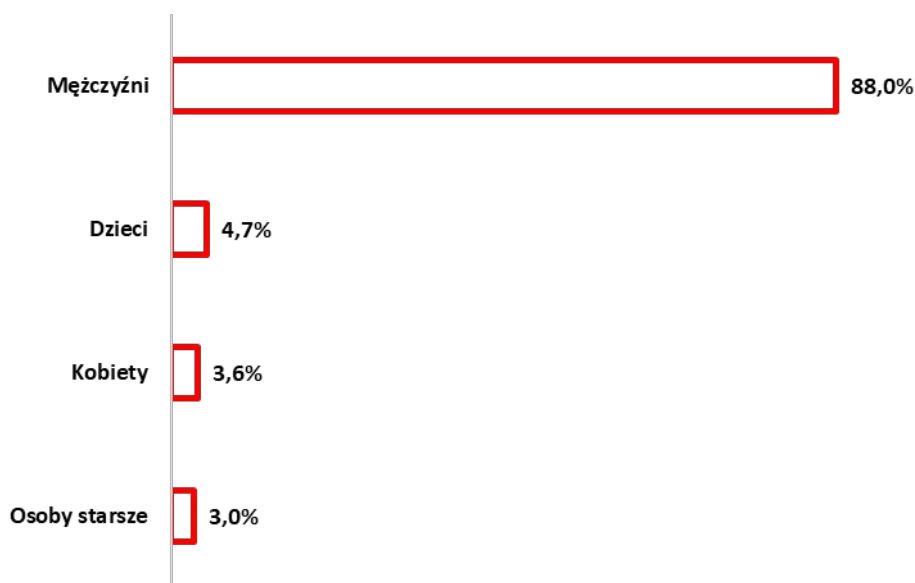

III.4. Sprawcy przemocy domowej w opiniach mieszkańców gminy Staszów.

Zdecydowana większość respondentów uważa, że sprawcami przemocy domowej w gminie Staszów są mężczyźni – 88,0% wskazań. Takie wyniki wyraźnie i jednoznacznie wskazują, kto jest zdaniem społeczności lokalnej sprawcą przemocy domowej w gminie Staszów.

Zdecydowanie mniejszy odsetek badanych – 4,7% jest przekonanych, że inicjatorami przemocy domowej i sprawcami są dzieci, 3,6% badanych twierdzi, że sprawcami przemocy są kobiety, natomiast 3,0% osoby starsze.

Rysunek 1. Sprawcy przemocy w rodzinie w gminie Staszów.

Zdaniem badanych najczęściej stosowane przez sprawców formy przemocy wobec swoich bliskich to w kolejności: przemoc fizyczna i psychiczna/znęcanie się – 81,1%, bicie/pobicie/szarpanie/kopanie/popychanie – 65,7%, agresja – 63,3%, wyzwiska /przezywanie/obelgi – 61,5% oraz kłótnie/awantury – 60,9%. Pozostałe zachowania, które zdaniem badanych stosują sprawcy przemocy przedstawiono na wykresie. Suma przedstawionych odpowiedzi jest większa niż 100% ze względu na możliwość wskazania dowolnej liczby odpowiedzi.

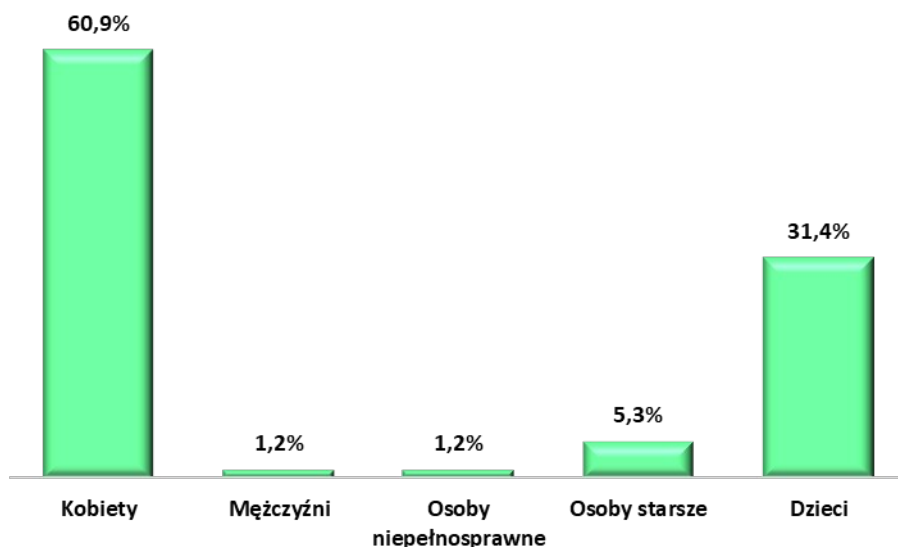
Rysunek 1. Jakie wg Pani/Pana zachowania stosują najczęściej sprawcy przemocy wobec swoich bliskich?

III.5. Ofiary przemocy domowej w opiniach mieszkańców gminy Staszów

Ponad połowa badanych mieszkańców gminy Staszów – 60,9% uważa, że ofiarami przemocy domowej są kobiety. Przemoc domowa to problem, który dotyczy nie tylko małżonków czy partnerów. Równie często ofiarami przemocy domowej są dzieci. Znaczny odsetek mieszkańców gminy Staszów – 31,4% wskazuje osoby niepełnoletnie jako najczęstsze ofiary przemocy w rodzinie. Część badanych osób – 5,3% jest przekonana, że ofiarami przemocy domowej są głównie osoby starsze. Niewielki odsetek respondentów - po 1,2% wskazało jako ofiary osoby niepełnosprawne oraz mężczyzn.

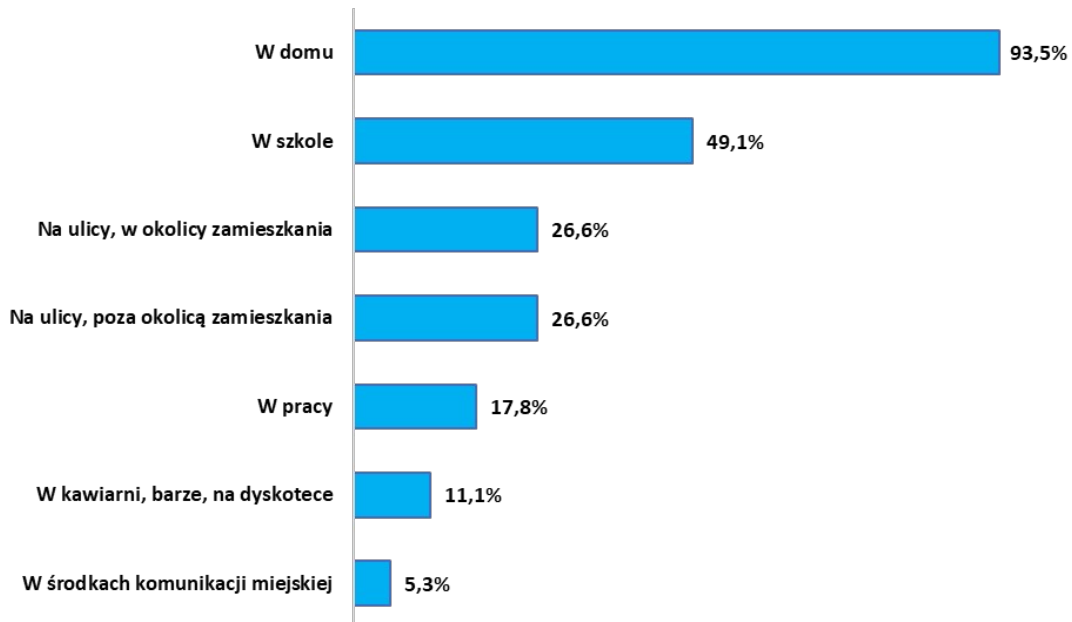
Rysunek 1. Ofiary przemocy w rodzinie w gminie Staszów.

III.6. Miejsca doświadczania przemocy, czynniki generujące przemoc.

Uczestników badania zapytano o wskazanie miejsc, w których najczęściej dochodzi do występowania zjawiska przemocy psychicznej lub fizycznej. Dane jednoznacznie wskazują, że zjawisko przemocy najczęściej występuje w domu. Taką odpowiedź wskazało aż 93,5% badanych. Oznacza to, że zdarzenia przemocy nie mają postronnych świadków i rozgrywają się w zamkniętym środowisku domowym, co utrudnia zarówno samo diagnozowanie jak i przeciwdziałanie przemocy. Przemoc, zdaniem badanych często występuje także w szkole – 49,1% wskazań. Po 26,6% badanych uważa, że do zachowań przemocowych dochodzi również na ulicy w okolicy miejsca zamieszkania oraz poza okolicą zamieszkania. Pozostałe odpowiedzi przedstawiono na wykresie. Suma odpowiedzi na poniższe pytanie jest zdecydowanie większa niż 100% ponieważ, każdy z badanych mógł wskazać kilka miejsc lub sytuacji, w których dochodzi do występowania zjawiska przemocy psychicznej lub fizycznej. Warto w tym miejscu zauważyć, iż bardzo duży odsetek badanych wskazał na występowanie takiej formy przemocy w domu co wskazuje na występowanie istotnego problemu w rodzinach. Takie dane po raz kolejny potwierdzają, że problem przemocy domowej nie jest zjawiskiem marginalnym. Na podstawie takich wyników badań powinno podjąć się działania mające na celu uświadamianie konieczności reagowania na przemoc domową. Istnieje potrzeba upowszechnienia znaczenia i roli świadka przemocy domowej oraz form i sposobów postępowania w sytuacji bycia świadkiem przemocy.

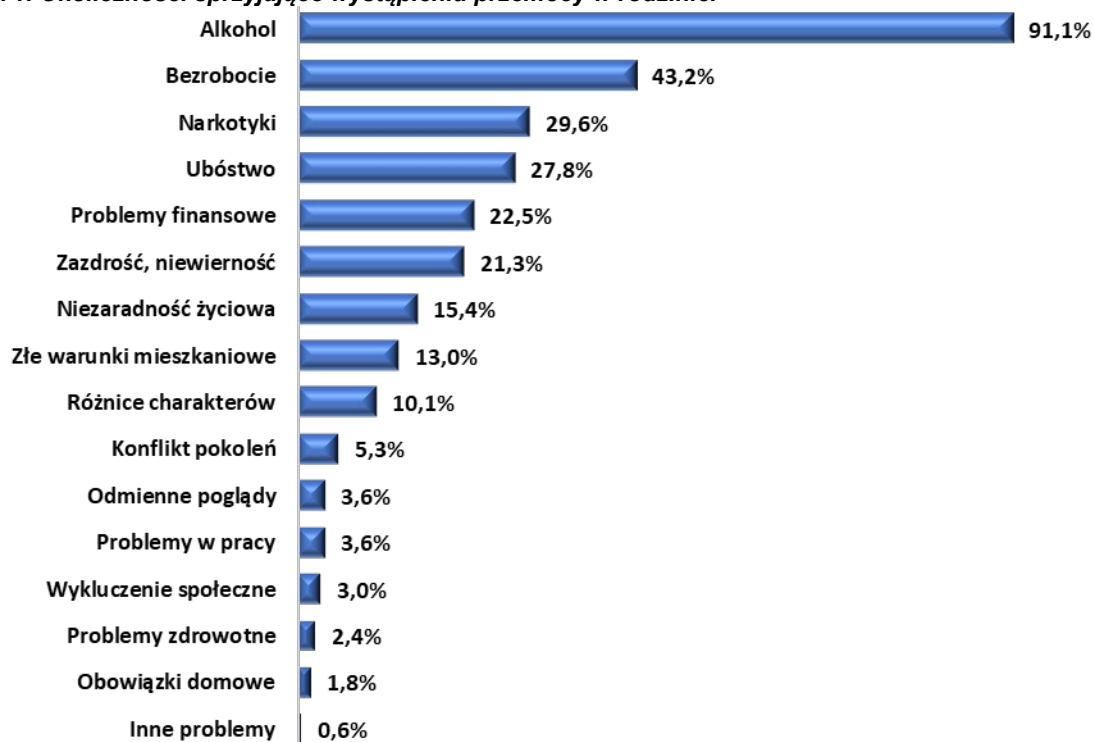
Rysunek 1. W jakiej sytuacji / w jakim miejscu Pani zdaniem najczęściej dochodzi do stosowania przemocy psychicznej i fizycznej?

Wyniki zamieszczone poniżej wskazują, jakie czynniki zdaniem respondentów mogą determinować i powodować wystąpienie przemocy fizycznej lub psychicznej w rodzinie. Poglądy mieszkańców gminy Staszów nie odbiegają od rozpowszechnionych, stereotypowych przekonań na temat okoliczności sprzyjających występowaniu przemocy w rodzinie. Takie okoliczności to w opinii badanych przede wszystkim nadużywanie alkoholu. 91,1% badanych wskazało, że nadużywanie alkoholu jest najczęstszą przyczyną przemocy domowej. Rzeczywiście, przemocy domowej często towarzyszy uzależnienie od alkoholu, nie udowodniono jednak związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy tymi zjawiskami. Jak potwierdzają doświadczenia z pracy z osobami stosującymi przemoc, uzależnionymi od alkoholu, nie jest prawdą, że zatrzymanie uzależnienia jest równoznaczne z zaprzestaniem stosowania przemocy w rodzinie. W związku z powyższym konieczne wydaje się edukowanie mieszkańców, że uzależnienie od alkoholu nie jest przyczyną przemocy. Aby powstrzymać przemoc w rodzinie nie wystarczy poddać się leczeniu uzależnienia. Osoby stosujące przemoc domową powinny dodatkowo uczestniczyć w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. Innym czynnikiem, który zdaniem badanych może być przyczyną wystąpienia zjawiska przemocy jest bezrobocie – 43,2% wskazań. Przemoc może być także generowana przez zażywanie narkotyków oraz ubóstwo. Taką opinię wskazało odpowiednio 29,6% oraz 27,8% badanych. Inne czynniki sprzyjające wystąpieniu przemocy to także: problemy finansowe – 22,5% oraz zazdrość, niewierność – 21,3% wskazań. Pozostałe odpowiedzi przedstawiono na wykresie. W tym miejscu należy zaznaczyć, iż każdy z badanych mógł

wymienić maksymalnie trzy odpowiedzi, stąd też suma wszystkich wskazań jest większa niż 100%.

Rysunek 1. Okoliczności sprzyjające wystąpieniu przemocy w rodzinie.

III.7. Najczęstsze formy przemocy, zachowania przemocowe.

Przemoc domowa może przyjmować różnorodne formy takie jak: przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, przemoc seksualna oraz przemoc ekonomiczna. Przemoc fizyczna to naruszanie nietykalności fizycznej; zachowania powodujące uszkodzenie ciała lub niosące takie ryzyko, np. bicie, popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie, policzkowanie. Przemoc psychiczna to naruszenie godności osobistej; zawiera przymus i groźby, np. obrażanie, wyzywanie, wyśmiewanie, szydzenie, okazywanie braku szacunku, poniżanie w obecności innych osób, kontrolowanie i ograniczanie kontaktu z bliskimi, poddawanie stałej krytyce. Przemoc seksualna to naruszenie intymności; zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowanie aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić, np. wymuszanie pożycia seksualnego, obmacywanie, gwałt, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych. Natomiast przemoc ekonomiczna to pozbawianie środków lub stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby, np. niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji,

dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów. Analizując wyniki dotyczące rodzaju spotykanej formy przemocy można zauważyć, iż najczęstsze jej formy stanowią w takim samym stopniu przemoc psychiczna oraz przemoc fizyczna – naruszenie nietykalności, które wskazało odpowiednio 93,5% oraz 92,9% respondentów. Wymienione dwie formy przemocy są zdecydowanie najczęściej występującymi formami przemocy. Znaczny odsetek badanych wskazał na przemoc ekonomiczną – naruszenie własności – 33,7% oraz zaniedbanie – 29,6%. Przemoc seksualną wskazało – 18,9% respondentów. Takie dane mogą w części wyjaśniać małą liczbę zgłoszeń dotyczących przemocy, ponieważ ofiary przemocy psychicznej, ekonomicznej i seksualnej takiej przemocy nie zgłaszają do odpowiednich służb.

Rysunek 1. Jakiej Pani/Pana formy przemocy domowej są najbardziej powszechne?

Ankietowanym mieszkańcom gminy Staszów przedstawiono listę zachowań, które kojarzą się z przemocą. Każda z badanych osób mogła wskazać dowolną liczbę odpowiedzi, dlatego suma wskazań jest zdecydowanie większa niż 100%. Zgodnie z prezentowanymi danymi zachowania, które w największym stopniu kojarzą się z przemocą to przede wszystkim: przezywanie, obrażanie, krytykowanie dziecka – 84,0% wskazań, grożenie pobiciem – 78,7% wskazań, zmuszanie żony/męża/partnera do zachowań seksualnych – 68,0%, uderzenie kogoś w policzek – 58,0%, pokazywanie innym osobom lub pokazywanie rozpowszechnianie np. w Internecie filmów lub zdjęć bez ich zgody – 46,7% oraz wyśmiewanie cudzych poglądów – 40,8% wskazań. Pozostałe odpowiedzi przedstawiono w tabeli.

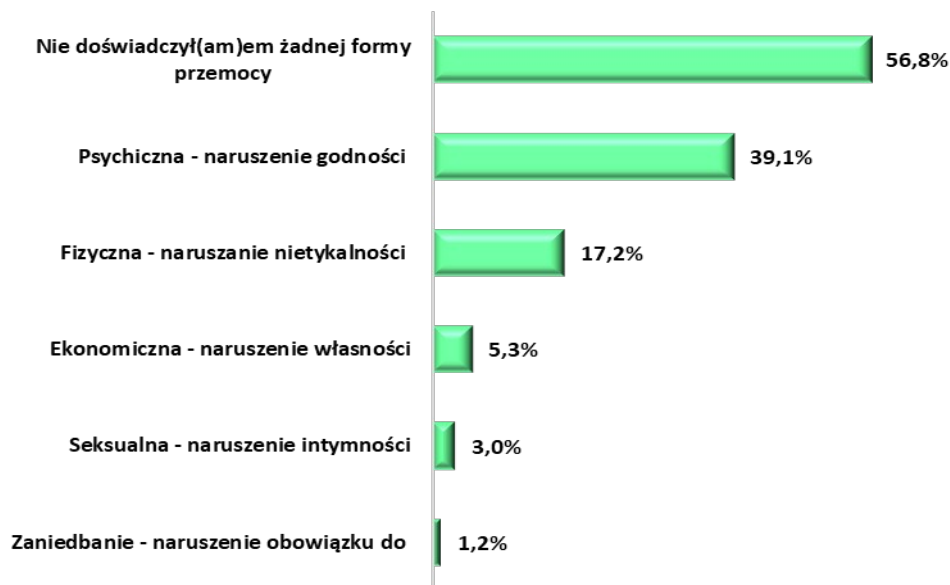
Tabela 1. Które zachowania, kojarzą się z Pani/Panu z przemocą?

Zachowania	%
Przezywanie, obrażanie, krytykowanie dziecka	84,0%
Grożenie pobiciem	78,7%
Zmuszanie żony/męża/partnera do zachowań seksualnych	68,0%
Uderzenie kogoś w policzek	58,0%
Pokazywanie innym osobom lub rozpowszechnianie np. w Internecie filmów lub zdjęć bez ich zgody	46,7%
Wyśmiewanie cudzych poglądów	40,8%
Zmuszanie do palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania narkotyków	40,2%
Wynoszenie z domu wspólnej własności	32,5%
Zaciąganie kredytów obciążających	30,2%
Wspólny budżet bez porozumienia z partnerem	18,9%

III.8. Doświadczenie przemocy.

Najczęstszą formą przemocy, której doświadczyły badane osoby jest psychiczna forma przemocy. Takiego rodzaju przemocy doświadczyło – 39,1% uczestników badania. Takie wyniki obrazują skalę przemocy psychicznej, której doświadczają badani mieszkańcy. Problem przemocy psychicznej jest więc ważnym problemem, który wymaga podjęcia określonych działań profilaktycznych. Z przemocą fizyczną spotkało się 17,2% badanych osób. Różnych form przemocy ekonomicznej (naruszenie własności) doświadczyło 5,3% badanych. Innych formy przemocy takich jak: przemoc seksualna (naruszenie intymności) oraz zaniedbania doświadczyło odpowiednio 3,0% oraz 1,2% badanych mieszkańców gminy Staszów. Tytułem uzupełnienia należy zwrócić uwagę, iż ponad połowa badanych - 56,8% nie doświadczyła żadnej formy przemocy

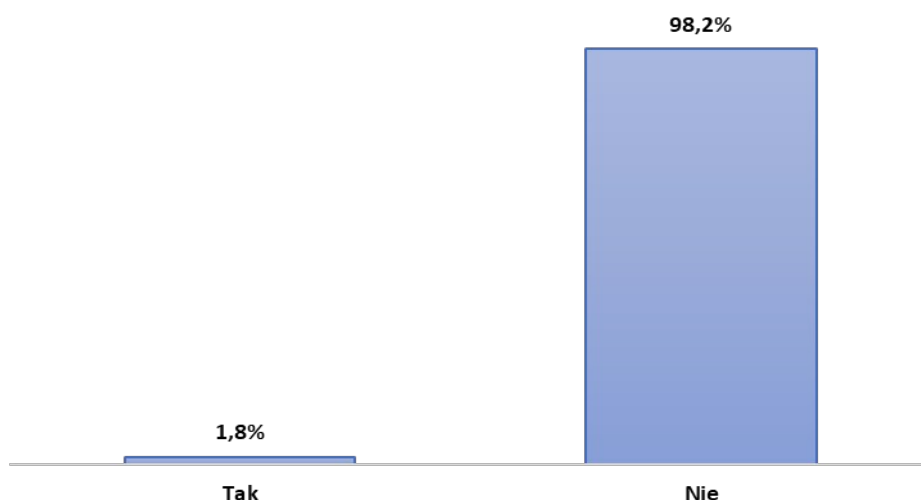
Rysunek 1. Czy doświadczył(a) Pani/Pan kiedykolwiek przemocy?

III.9. Stereotypy na temat przemocy.

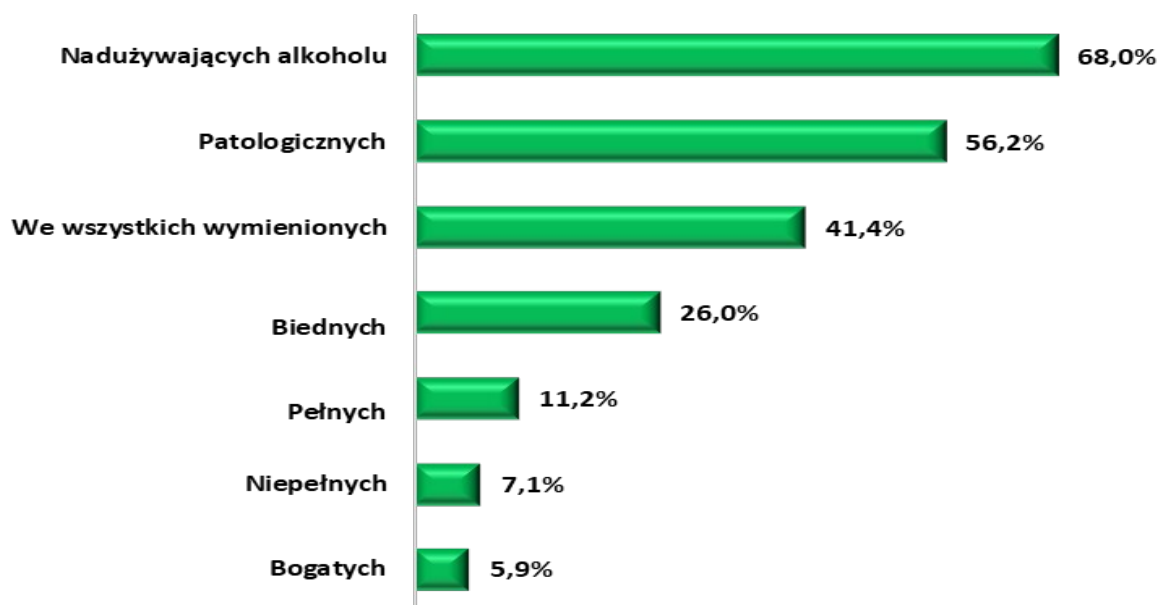
Poniżej przedstawiono odpowiedzi respondentów na pytanie, których celem było zweryfikowanie pewnych stereotypów związanych z występowaniem przemocy domowej. Przedstawione poniżej dane pokazują pozytywny obraz tego, jak owa przemoc jest postrzegana. Zdecydowana większość badanych – 98,2% nie zgadza się ze stwierdzeniami wskazującymi na to, że przemoc to prywatny problem samej rodziny, który powinien być rozwiązywany wyłącznie w czterech ścianach, bez udziału osób z zewnątrz, a ofiary przemocy same są sobie winne. Tylko 1,8% badanych uważa, że przemoc domowa to prywatna sprawa każdej rodziny.

Rysunek 1. Czy Pana/Pani zdaniem przemoc domowa to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać?

Kolejnym elementem związanym z weryfikacją pewnych stereotypów związanych z występowaniem przemocy, była typologia rodzin, w których najczęściej dochodzi do przemocy. Odpowiedzi badanych wskazują na brak stereotypowego podejścia związanego z tym, że do przemocy dochodzi tylko w rodzinach dysfunkcyjnych czy biednych. Potwierdziła się wcześniejsza opinia uczestników badania, zgodnie z którą alkohol jest jedną z głównych przyczyn pojawiania się zjawiska przemocy. Zdaniem 68,0% badanych przemoc występuje w rodzinach nadużywających alkoholu. Duży odsetek badanych uważa, że przemoc występować może w każdej rodzinie, w tym także w zamożniejszych rodzinach

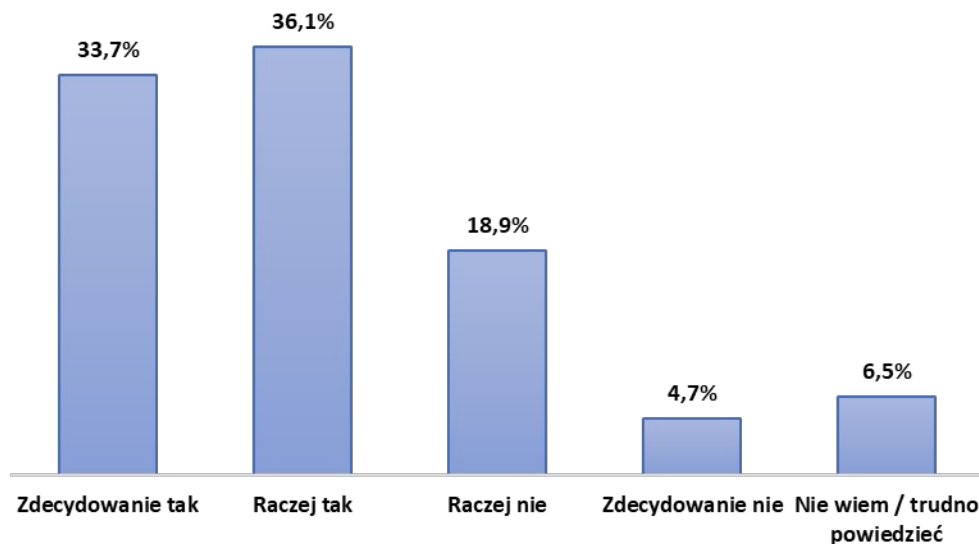
Rysunek 1. W jakich rodzinach najczęściej występuje przemoc?

III.10. Znajomość instytucjonalnych form wsparcia dla ofiar przemocy na terenie gminy Staszów.

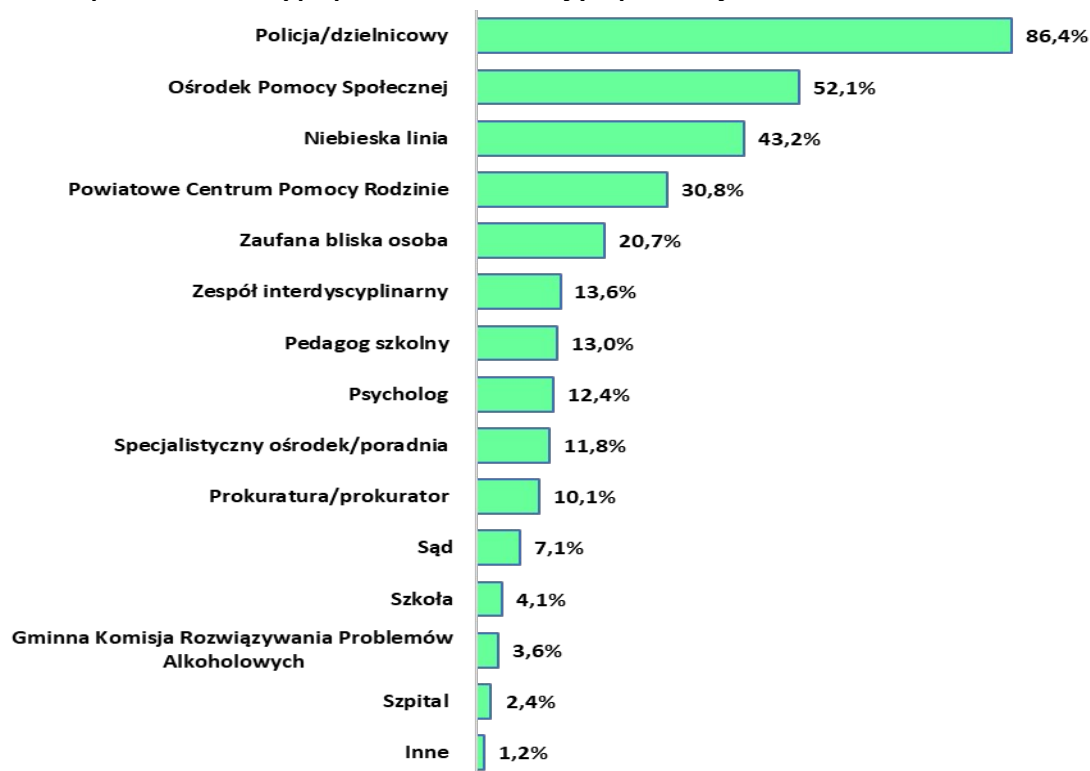
Respondentów zapytano także czy wiedzą, gdzie na terenie gminy Staszów należy szukać pomocy dla bliskich mających problemy z przemocą. Na tak postawione pytanie twierdząco odpowiedziało łącznie 69,8% ankietowanych. Z kolei łącznie 23,6% badanych nie wiedziałoby, gdzie należy szukać pomocy. Odsetek respondentów świadomych, gdzie należy szukać pomocy uznać należy za wysoki.

Rysunek 1. Proszę powiedzieć, czy gdyby ktoś z Pani/Pana bliskich miał problemy z przemocą wiedział(a)bym Pani/Pan gdzie szukać pomocy?

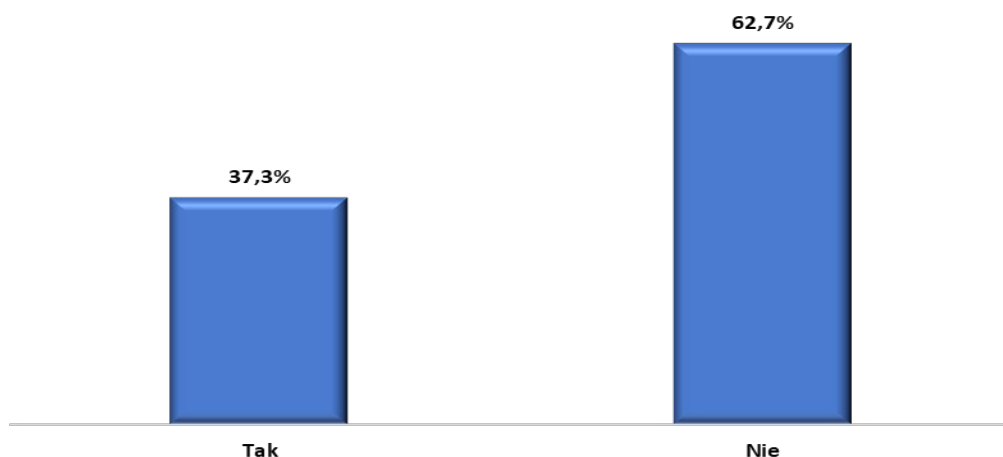
Bardzo ważnym i pozytywnym wnioskiem, który wynika z badań jest bardzo wysoki stopień świadomości społecznej mieszkańców gminy Staszów na temat możliwych form pomocy, z których mogą skorzystać ofiary przemocy na terenie gminy. Według przedstawionych danych wynika, iż zdecydowana większość mieszkańców gminy Staszów deklaruje, że wie, gdzie należy się zgłosić w przypadku wystąpienia zjawiska przemocy. Mieszkańcy gminy Staszów uważają, że osoba doświadczająca przemocy powinna zgłosić się na policję. Taką odpowiedź wskazało 86,4% badanych. Ponad połowa badanych mieszkańców – 52,1% wskazała Ośrodek Pomocy Społecznej. Inne instytucje, podmioty wymienione przez respondentów to także: Niebieska Linia – 43,2% odpowiedzi oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – 30,8% wskazań. Zaufaną bliską osobę wskazało 20,7% badanych. Pozostałe instytucje wskazał mniejszy odsetek badanych. Wykaz wszystkich podmiotów przedstawiono na poniższym wykresie. Należy zwrócić uwagę, iż każda z badanych osób mogła wskazać kilka odpowiedzi, dlatego suma wszystkich odpowiedzi jest większa niż 100%.

Rysunek 1. Gdzie powinna udać się po pomoc osoba doznająca przemocy?

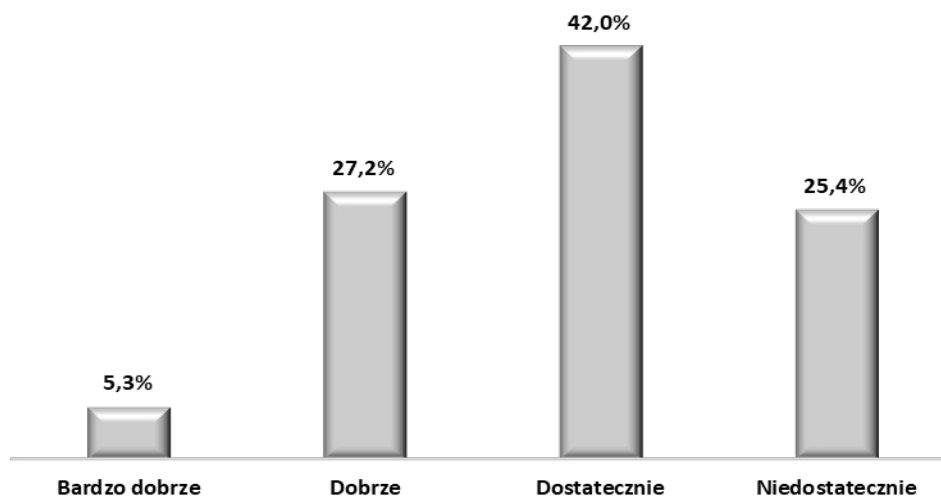
Wiedzę o Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy posiada 37,3% badanych mieszkańców gminy Staszów. Ponad połowa badanych – 62,7% nie wie o istnieniu Zespołu.

Rysunek 1. Czy słyszał(a) Pani/Pan o Zespole Interdyscyplinarnym Gminy Staszów?

Respondenci uczestniczący w badaniu dokonali także oceny działań i zaangażowania władz lokalnych i jednostek administracji publicznej w rozwiązywanie problemów przemocy występujących na terenie gminy Staszów. Zgodnie z przedstawionymi danymi ankietowani przeciętnie oceniają działania inicjowane i podejmowane przez jednostki administracji publicznej w celu minimalizowania i przeciwdziałania problemom przemocy występującym na terenie gminy. Przeciętną – dostateczną ocenę wskazało 42,0% respondentów. Dobrze lub bardzo dobrze działania oceniło łącznie 32,5% respondentów. Negatywnie działania oceniło 25,4% badanych.

Rysunek 1. Jak Pani/Pan ocenia stopień zaangażowania i kierunki działań władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów przemocy na terenie Gminy Staszów?

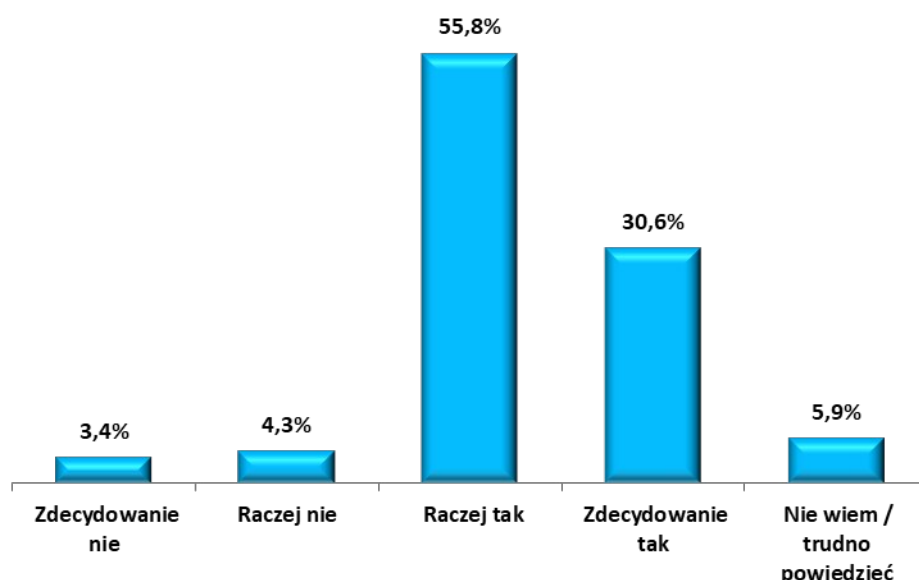
IV. Diagnoza zjawiska problemu przemocy w gminie Staszów. Wyniki badań przeprowadzonych wśród uczniów klas 7-8 szkół podstawowych oraz 1-3 szkół ponadpodstawowych.

W badaniu na temat problemu przemocy uczestniczyło 1020 uczniów w tym 321 uczniów klas 7 i 8 klas szkół podstawowych - 31,2% ogółu badanych uczniów oraz 699 uczniów klas 1-3 szkół ponadpodstawowych z terenu gminy Staszów – 68,5% badanych. Badanie przeprowadzono w marcu i kwietniu 2020 roku. Do badania użyto ankietę składającą się z 22 pytań oraz danych metryczkowych, wypełnianych samodzielnie przez uczniów. Wszystkie pytania dotyczyły poglądów respondentów na temat uzależnień, przemocy oraz innych problemów społecznych. W badaniach brało udział – 505 dziewcząt co stanowiło 49,5% ogółu badanych oraz 515 chłopców – 50,5% spośród wszystkich badanych uczniów.

IV. 1. Poczucie bezpieczeństwa w szkole.

Pierwsze z pytań badawczych dotyczyło bezpieczeństwa w szkole. Okazuje się, że zdecydowana większość badanych uczniów z gminy Staszów – łącznie 86,4% czuje się bezpiecznie w swojej szkole. Na taki odsetek składały się odpowiedzi *raczej tak* oraz *zdecydowanie tak*, które wskazało odpowiednio 55,8% oraz 30,6% badanych. Brak poczucia bezpieczeństwa w szkole odczuwa jedynie 7,7% uczniów. Odpowiedź *nie wiem* wskazało 5,9% badanych. Takie dane oznaczają, że globalnie w szkołach podstawowych oraz ponadpodstawowych na terenie gminy Staszów, zdaniem uczniów jest bezpiecznie.

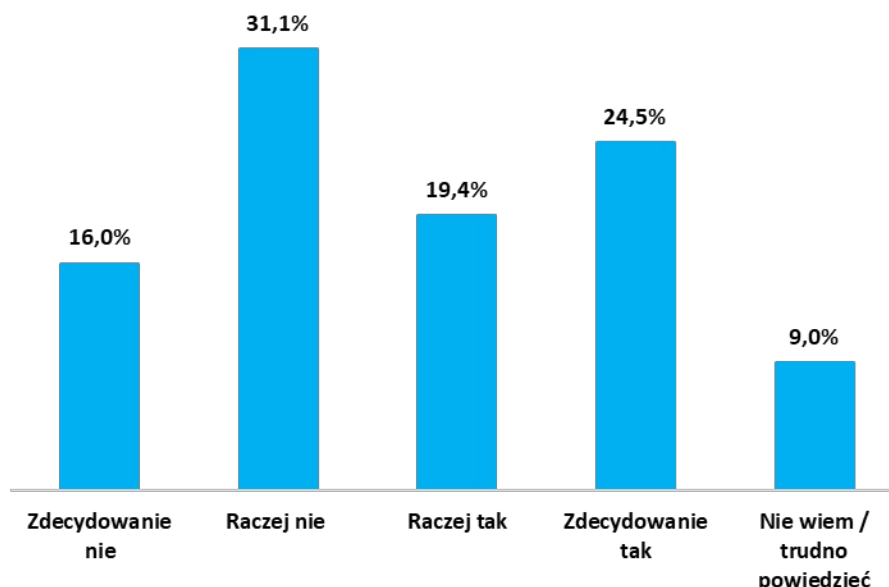
Rysunek 1. Czy czujesz się bezpiecznie w swojej szkole?

IV.2. Agresja w szkole.

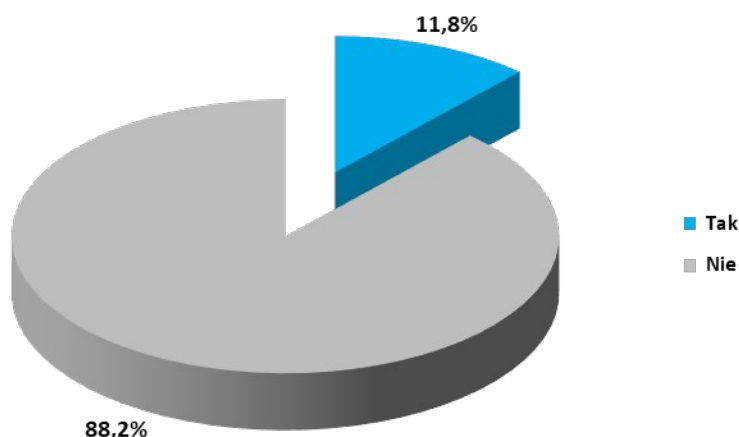
Część badanych uczniów - 43,9% była świadkiem agresji na terenie szkoły lub w jej pobliżu. Nieznacznie większa grupa badanych uczniów – 47,1% nie była świadkiem takich sytuacji i zdarzeń. Odpowiedź *nie wiem / trudno powiedzieć* wskazało 9,0% badanych.

Rysunek 1. Czy byłeś/byłaś kiedykolwiek świadkiem agresji na terenie szkoły lub w jej obrębie?

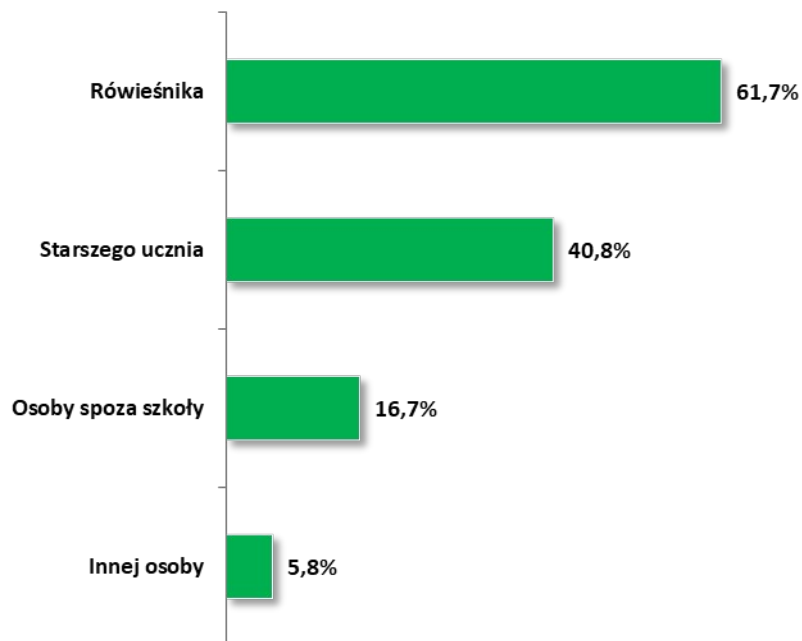
Uczniowie szkół zlokalizowanych na terenie gminy Staszów zazwyczaj nie spotykają się bezpośrednio z aktami agresji wśród uczniów w szkole, do której uczęszczają. Takich zachowań nie doświadczyła zdecydowana większość uczniów biorących udział w badaniu – 88,2%. Należy jednak zwrócić uwagę, że ofiarą agresji na terenie szkoły lub w jej obrębie według danych było 11,8% badanych uczniów.

Rysunek 1. Czy kiedykolwiek na terenie szkoły lub jej obrębie byłeś/aś ofiarą agresji?

Uczniowie, którzy byli ofiarami przemocy w szkole lub w jej obrębie najczęściej spotykali się z agresją ze strony rówieśnika – 61,7% lub starszego ucznia – 40,8% wskazań. Mniejszy odsetek badanych spotkał się z agresją ze strony osoby spoza szkoły – 16,7% oraz innej osoby 5,8%. W odpowiedzi na to pytanie każda z badanych osób mogła wskazać większą liczbę odpowiedzi, dlatego suma wskazań jest większa niż 100%.

Rysunek 1. Z czyjej strony spotkałeś (-ałaś) się z agresją?

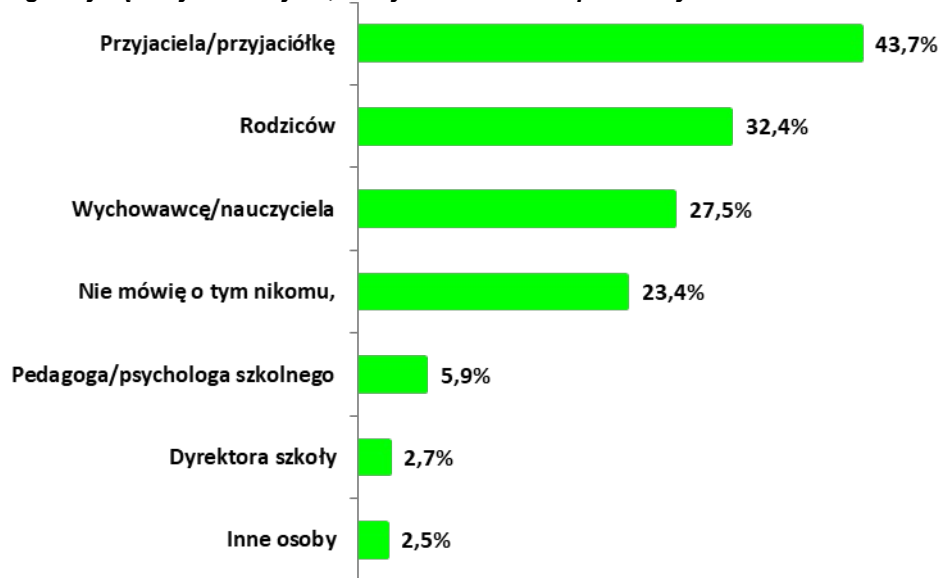
Uczniów biorących udział w badaniu zapytano także o wskazanie agresywnych zachowań, z którymi zetknęli się w szkole w okresie ostatnich 6 miesięcy poprzedzających badanie. Każdy z ankietowanych mógł wskazać dowolną liczbę zachowań agresywnych, z którymi miał styczność stąd też suma wskazań prezentowanych na wykresie jest większa niż 100%. Niestety okazuje się, że z wymienionymi formami zachowań agresywnych spotkało się 51,6% badanych uczniów. Jest to wynik świadczący o występowaniu w środowisku szkolnym określonych zachowań i sytuacji przemocowych. Należy zwrócić uwagę, iż 48,4% badanych uczniów nie spotkało się nigdy, z żadnymi zachowaniami agresywnymi w szkole. Największy odsetek badanych – 40,1% najczęściej spotykał się z wulgaryzmami (przezywanie, wyśmiewanie i poniżanie). Ze złośliwymi zachowaniami innych uczniów zetknęło się 33,9% uczniów. Znaczący odsetek badanych – 17,5% spotkał się przemocą fizyczną i był świadkiem bicia, kopania czy też bójek między uczniami. Z aktami wandalizmu (niszczenie sprzętu lub własności szkoły lub innych uczniów) spotkało się 12,9% badanych. Pozostałe formy zachowań agresywnych wymieniło zdecydowanie mniej badanych uczniów. Wszystkie odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie.

Rysunek 1. Z jakimi zachowaniami agresywnymi zetknąłeś/zetknęłaś się w ciągu ostatnich 6 miesięcy w Twojej szkole?

Uczniowie poproszeni zostali także o wskazanie osób, które informują lub poinformowałyby w sytuacji bezpośredniego doświadczenia przemocy. W odpowiedzi na to pytanie każdy z badanych uczniów mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź, dlatego też suma wszystkich wskazań jest większa niż 100%. Zgodnie z przedstawionymi danymi uczniowie najczęściej o takich sytuacjach informują przyjaciela/przyjaciółkę – 43,7% wskazań, rodziców – 32,4% oraz wychowawcę/nauczyciela – 27,5% odpowiedzi. Niestety znaczny odsetek uczniów – 23,4% nie informuje o takich sytuacjach nikogo. Uczniowie przekazują także takie informacje pedagogowi lub psychologowi szkolnemu – 5,9% oraz dyrektorowi szkoły – 2,7% wszystkich wskazań. Inne osoby wymieniło – 2,5% badanych.

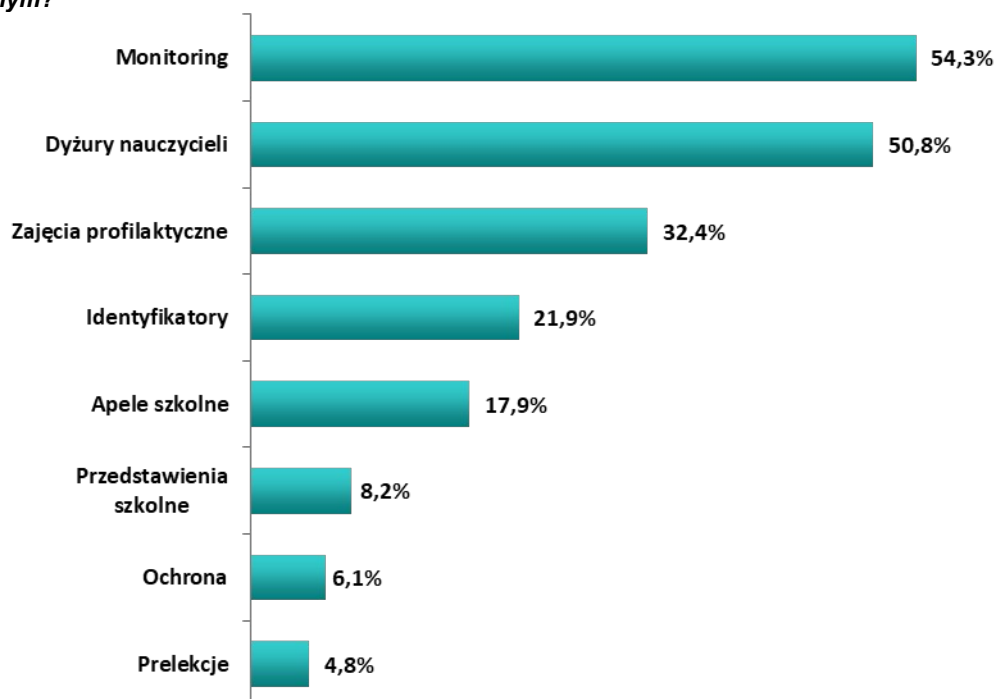
Rysunek 1. Kogo najczęściej informujesz, kiedy doświadczasz przemocy?

IV.3. Środki prewencyjne podejmowane przez szkoły w celu zapobiegania zachowaniom agresywnym.

Szkoły stosują różnego rodzaju środki prewencyjne i zaradcze mające służyć zapobieganiu zachowaniom agresywnym w szkole. Uczniowie wskazywali konkretne działania, które podejmują szkoły w celu przeciwdziałania zjawiskom przemocy i agresji w szkole. Każdy z badanych mógł wskazać dowolną liczbę odpowiedzi, dlatego suma wskazań nie jest równa 100%. Największy odsetek badanych uczniów – 54,3% wymienił monitoring w obrębie szkoły. Połowa badanych – 50,8% wskazała dyżury nauczycieli. Inne wymienione środki zaradcze to: zajęcia profilaktyczne – 32,4% wskazań, identyfikatory – 21,9% oraz apele szkolne – 17,9% odpowiedzi. Najmniej wskazań dotyczyło takich środków zaradczych jak: przedstawienia szkolne – 8,2%, ochrona - 6,1% oraz prelekcje – 4,8% wszystkich wskazań.

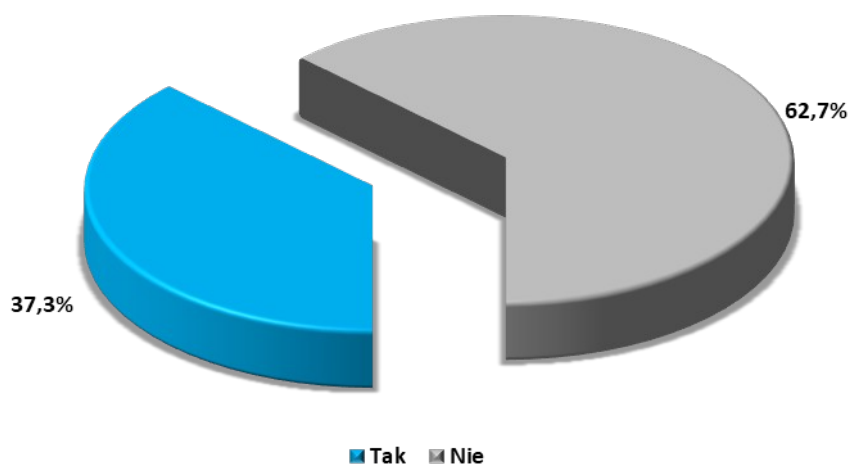
Rysunek 1. Jakie środki zaradcze podejmowane są w Twojej szkole, aby zapobiec zachowaniom agresywnym?

IV.4. Zjawisko przemocy poza terenem szkoły.

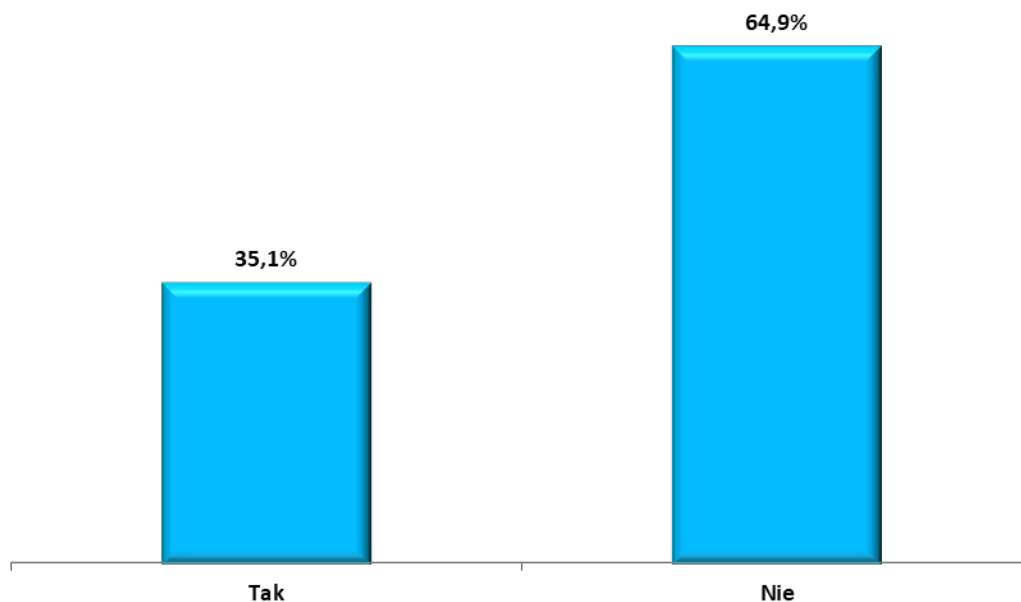
Według przeprowadzonych badań wynika, że więcej niż co trzeci badany uczeń biorący udział w badaniu – 37,3% spotykał się z przemocą ze strony uczniów także poza terenem szkoły. Większość badanych – 62,7% nie spotkała się z takimi sytuacjami poza terenem szkoły.

Rysunek 1. Czy spotykasz się z przemocą ze strony uczniów poza terenem szkoły?

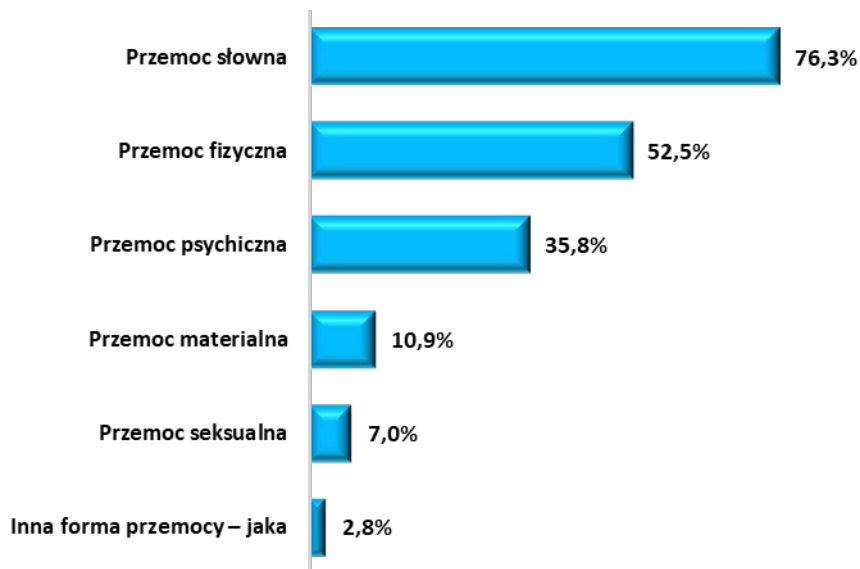
Z agresją innych osób (nie tylko uczniów) poza terenem szkoły spotkało się 35,1% badanych uczniów. Większa grupa badanych uczniów 64,9% nie doświadczyła takich sytuacji.

Rysunek 1. Czy spotykałeś się z przemocą ze strony innych osób poza terenem szkoły?

Badani uczniowie, którzy doświadczyli jakiegokolwiek formy przemocy poproszeni zostali o wskazanie form przemocy, z którymi się spotkali. Każda z badanych osób mogła wskazać dowolną liczbę odpowiedzi, dlatego suma wskazań jest większa niż 100%. Zdecydowana większość badanych uczniów – 76,3% doświadczyła przemocy słownej. Ponad połowa badanych – 52,5% spotkała się z przemocą fizyczną. Przemocy psychicznej doświadczyło 35,8% badanych uczniów. Pozostałe formy wskazał zdecydowanie mniejszy odsetek badanych. Przemoc materialną wymieniło 10,9% badanych, natomiast przemoc seksualną – 7,0% ankietowanych uczniów.

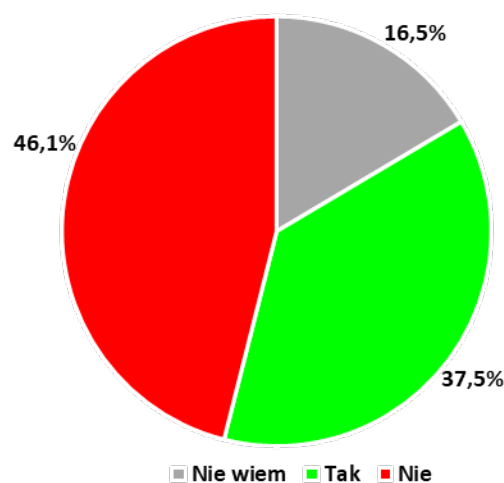
Rysunek 1. Jeśli spotkałeś się z przemocą ze strony innych osób to jakiego rodzaju była to przemoc?

IV.5. Zjawisko cyberprzemocy.

Przemocy w sieci w postaci wulgarnego wyzywania, poniżania, zastraszania i ośmieszania doświadczyło 37,5% badanych uczniów. Większa grupa ankietowanych - 46,1% nie miała do czynienia z takimi sytuacjami, natomiast 16,5% badanych nie wie, czy spotkało się z takimi sytuacjami.

Rysunek 1. Czy doświadczyłeś/aś przemocy w sieci (np. w postaci wulgarnego wyzywania, poniżania, zastraszania, ośmieszania)?

Osoby, które doświadczyły cyberprzemocy poproszono o wskazanie konkretnych przykładów takiego rodzaju przemocy. Uczniowie najczęściej doświadczali takich sytuacji jak:

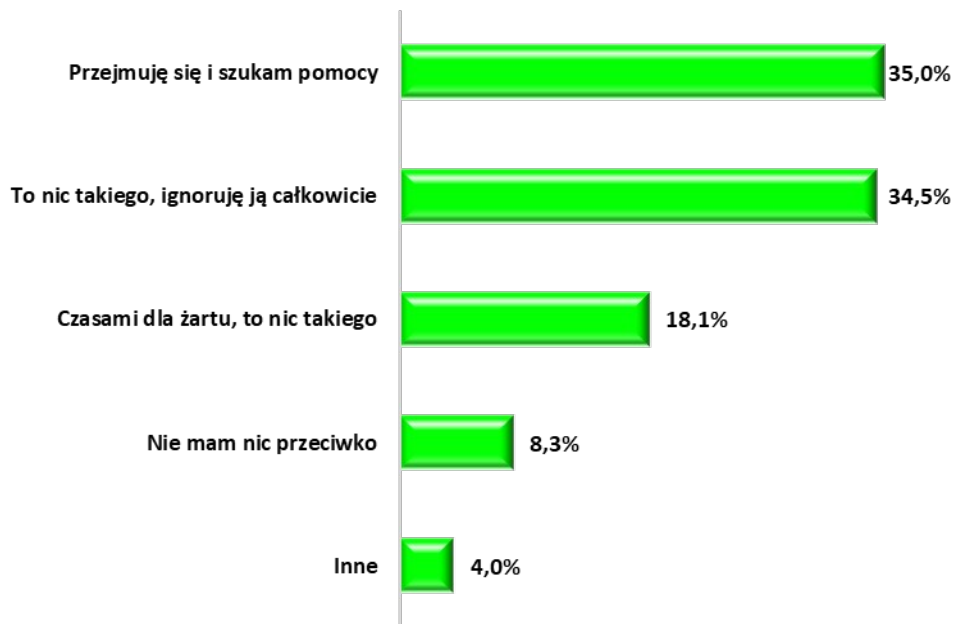
wulgaryzmy - 49,1% wskazań, ośmieszanie – 42,7% oraz poniżanie– 35,1% odpowiedzi. Uczniowie doświadczyli także takich zjawisk związanych z cyberprzemocą jak: włamania / kradzież kont – 21,3%, rozsyłanie treści prywatnych – 18,4%, rozsyłanie kompromitujących materiałów – 17,6% wskazań, zastraszanie – 14,9% oraz szantaż – 12,9%. Najmniejszy odsetek badanych – 7,3% wskazał tworzenie kompromitujących i ośmieszających stron internetowych. Każdy z badanych mógł wymienić dowolną liczbę odpowiedzi, dlatego suma nie jest równa 100%.

Rysunek 1. Jakiego rodzaju była to forma cyberprzemocy?

Odczucia badanych uczniów wobec cyberprzemocy przybierają różne formy. Największa grupa badanych uczniów – 35,0% przejmując się taką sytuacją i szuka pomocy. Znaczna grupa badanych uczniów – 34,5% uważa, że to nic takiego i ignoruje takie zjawisko. Duża grupa badanych osób – 18,1% uważa, że takie sytuacje zdarzają się dla żartu, natomiast 8,3% badanych nie ma nic przeciwko zjawisku cyberprzemocy. Inne odczucia wobec cyberprzemocy miało 4,0% badanych uczniów.

Rysunek 1. Jakie są Twoje odczucia wobec cyberprzemocy?

V. Cele, działania, sposoby realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2025-2030

Celem ogólnym Programu jest **zwiększenie skuteczności działań dostępności pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Staszów**, który będzie osiągany przez realizację następujących celów szczegółowych:

I. CEL SZCZEGÓŁOWY

Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.

II. CEL SZCZEGÓŁOWY

Rozwijanie działań mających na celu pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

III. CEL SZCZEGÓŁOWY

Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc domową.

IV. CEL SZCZEGÓŁOWY

Rozwijanie kompetencji osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Poszczególnym celom szczegółowym przypisano działania, które zaplanowano w sposób uwzględniający możliwości finansowo – organizacyjne Gminy Staszów.

I. CEL SZCZEGÓŁOWY

Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Działania w ramach I celu szczegółowego - Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- ✓ Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych i włączanie się w kampanie ogólnopolskie na temat przemocy domowej, mechanizmów przemocy domowej, wskazywania na społeczną ich szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania. Promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy oraz promujących postawy społecznej odpowiedzialności za zgłaszanie aktów przemocy.
- ✓ Zakup materiałów w postaci broszur, ulotek i plakatów z zakresu problematyki przemocy domowej.
- ✓ Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego i rodzinnego.
- ✓ Prowadzenie edukacji dzieci i młodzieży z zakresu rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy, radzenia sobie z agresją i stresem.
- ✓ Współpraca z przedstawicielami władz samorządowych oraz instytucjami działającymi na terenie gminy w zakresie problematyki przemocy domowej.
- ✓ Opracowywanie i dystrybucja materiałów promocyjnych (ulotka).
- ✓ Organizacja szkoleń i warsztatów.

Wskaźniki osiągnięcia celu dla I celu szczegółowego: Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- ✓ Liczba zorganizowanych społecznych kampanii edukacyjnych i informacyjnych.
- ✓ Liczba osób uczestniczących w społecznych kampaniach edukacyjnych.
- ✓ Liczba rozpowszechnionych materiałów o charakterze informacyjno-edukacyjnym.
- ✓ Liczba osób/rodzin, którym udzielono porad.
- ✓ Liczba zakupionych materiałów (ulotki, broszury, plakaty)

II. CEL SZCZEGÓŁOWY

Rozwijanie działań mających na celu pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

Działania w ramach II celu szczegółowego - Rozwijanie działań mających na celu pomoc ofiarom przemocy domowej:

- ✓ Zwiększenie liczby podmiotów, w tym niepublicznych włączonych w realizację zadań z zakresu poradnictwa, terapii dla osób doświadczających przemocy.
- ✓ Zintegrowanie działań w ramach przeciwdziałania przemocy domowej w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.
- ✓ Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.
- ✓ Prowadzenie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego i rodzinnego.
- ✓ Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom w związku z przemocą domową w trybie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- ✓ Podejmowanie interwencji w rodzinie dotkniętej przemocą.
- ✓ Diagnozowanie sytuacji osoby/rodziny dotkniętej przemocą.

- ✓ Monitorowanie sytuacji osoby/rodziny dotkniętej przemocą - systematyczne wizyty w środowisku.
- ✓ Upowszechnianie oferty pomocowej oraz informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy i wsparcia.
- ✓ Opracowanie i dystrybucja materiałów edukacyjnych i informacyjnych dla osób zagrożonych doświadczaniem przemocy domowej i osób uwikłanych w przemoc domową.
- ✓ Uzupełnianie i aktualizowanie internetowej bazy danych dotyczącej oferty pomocowej na stronie OPS i Urzędu Miasta i Gminy Staszów.

Wskaźniki osiągnięcia celu dla II celu szczegółowego: Rozwijanie działań mających na celu pomoc ofiarom przemocy domowej:

- ✓ Liczba osób/rodzin objętych pomocą Zespołu.
- ✓ Liczba osób/rodzin objętych pomocą - grup diagnostyczno-pomocowych.
- ✓ Liczba wszczętych procedur *Niebieska Karta*.
- ✓ Liczba udzielonych porad medycznych, psychologicznych, prawnych, socjalnych i rodzinnych.
- ✓ Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową.
- ✓ Liczba opracowanych materiałów edukacyjnych.
- ✓ Liczba zakupionych materiałów edukacyjnych (ulotek, plakatów, broszur).
- ✓ Liczba osób korzystających z poradnictwa medycznego, prawnego, socjalnego, rodzinnego i psychologicznego.

III. CEL SZCZEGÓŁOWY

Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc domową.

Działania w ramach III celu szczegółowego - Podejmowanie działań wobec osób podejrzewanych o stosowanie przemocy domowej:

- ✓ Interweniowanie i reagowanie przez właściwe służby na stosowanie przemocy domowej poprzez stosowanie procedury *Niebieska Karta*.

- ✓ Prowadzenie działań terapeutycznych wobec osób stosujących przemoc domową, programów i oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy domowej, przy współpracy innych organizacji i instytucji.
- ✓ Wdrażanie procedur kierowania do programów korekcyjno-edukacyjnych, psychologiczno-terapeutycznych we współpracy z samorządem powiatowym oraz z wymiarem sprawiedliwości.
- ✓ Upowszechnianie informacji o konsekwencjach stosowania przemocy oraz możliwości uzyskania pomocy.

Wskaźniki osiągnięcia celu dla III celu szczegółowego: Podejmowanie działań wobec osób podejrzewanych o stosowanie przemocy domowej:

- ✓ Liczba programów korekcyjno- edukacyjnych, psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc.
- ✓ Liczba osób stosujących przemoc, którym zaproponowano udział w programach korekcyjno – edukacyjnych, psychologiczno-terapeutycznych.
- ✓ Liczba osób, które wzięły udział w programach korekcyjno – edukacyjnych, psychologiczno-terapeutycznych.
- ✓ Liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny, psychologiczno-terapeutyczny.
- ✓ Liczba założonych procedur *Niebieska Karta*.
- ✓ Liczba wniosków skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Staszowie.
- ✓ Liczba zastosowanych środków zapobiegawczych wobec sprawców przemocy.
- ✓ Liczba zatrzymań sprawców przemocy domowej.

IV. CEL SZCZEGÓŁOWY

Rozwijanie kompetencji osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Działania w ramach IV celu szczegółowego - Rozwijanie kompetencji osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej:

- ✓ Podnoszenie wiedzy i rozwijanie umiejętności osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
- ✓ Organizowanie szkoleń, seminariów, wykładów, prelekcji, wizyt studyjnych, itp. dostarczających wiedzy i umiejętności z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym umiejętności pierwszego kontaktu, interwencji, pomocy osobom uwikłanym w przemoc.
- ✓ Analiza potrzeb w zakresie zapotrzebowania na doksztalcenie kadry oraz określenie obszarów tematycznych.
- ✓ Współpraca z podmiotami realizującymi zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki osiągnięcia celu dla IV celu szczegółowego: Rozwijanie kompetencji osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej:

- ✓ Liczba zorganizowanych szkoleń.
- ✓ Liczba uczestników szkoleń.
- ✓ Liczba osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą.
- ✓ Liczba osób superwizowanych.
- ✓ Liczba podmiotów realizujących zadanie.

V.1. Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej zaprojektowana na lata 2025 – 2030.

Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej została zaprojektowana na lata 2025 – 2030.

Odbiorcami niniejszego Programu są:

- ✓ osoby doświadczające przemocy domowej,
- ✓ osoby stosujące przemoc domową,
- ✓ mieszkańcy gminy Staszów, w tym osoby zagrożone przemocą domową,
- ✓ świadkowie przemocy domowej,
- ✓ przedstawiciele służb, instytucji i organizacji pozarządowych – podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Burmistrz Miasta i Gminy Staszów, Rada Miejska w Staszowie, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, Komenda Powiatowa Policji w Staszowie, Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w gminie Staszów.

Partnerami w realizacji działań są z kolei: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, kościół, organizacje pozarządowe i społeczność lokalna.

Środki finansowe na realizację działań określonych w niniejszym Programie będą pochodzić z budżetu samorządowego oraz innych środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych pozyskiwanych na realizację działań.

Spodziewane efekty Programu to:

- ✓ Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy osobom doświadczającym przemocy.
- ✓ Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy.
- ✓ Pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem.
- ✓ Zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą domową.
- ✓ Zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy domowej.
- ✓ Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających osobom zagrożonym i ofiarom dotkniętym przemocą.

V.2. Monitorowanie i sprawozdawczość.

Monitorowanie realizacji programu będzie się odbywać w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdanie z realizacji programu podmioty składają do 15 lutego każdego roku do Zespołu Interdyscyplinarnego. Zespół Interdyscyplinarny corocznie w terminie do 31 marca przedłoży Burmistrzowi Miasta i Gminy Staszów sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Spis rysunków:

Rysunek 1. Które z podejmowanych działań / obszarów przynoszą Pani/Pana zdaniem najmniej zadowalające efekty?.....	36
Rysunek 2. Jak Pan/Pani uważa, czy zjawisko przemocy domowej jest zjawiskiem powszechnie występującym w gminie Staszów?.....	37
Rysunek 3. Sprawcy przemocy domowej w gminie Staszów.....	37
Rysunek 4. Jakie wg Pani/Pana zachowania stosują najczęściej sprawcy przemocy wobec swoich bliskich?.....	38
Rysunek 5. Ofiary przemocy domowej w gminie Staszów.....	39
Rysunek 6. W jakiej sytuacji / w jakim miejscu Pani zdaniem najczęściej dochodzi do stosowania przemocy psychicznej i fizycznej?.....	40
Rysunek 7. Okoliczności sprzyjające wystąpieniu przemocy domowej.....	41
Rysunek 8. Jakie Pani/Pana formy przemocy domowej są najbardziej powszechne?.....	42
Rysunek 9. Czy doświadczył(a) Pani/Pan kiedykolwiek przemocy?.....	43
Rysunek 10. Czy Pana/Pani zdaniem przemoc domowa to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać?.....	44
Rysunek 11. W jakich rodzinach najczęściej występuje przemoc?.....	45
Rysunek 12. Proszę powiedzieć, czy gdyby ktoś z Pani/Pana bliskich miał problemy z przemocą wiedział(a)by Pan/Pani gdzie szukać pomocy?.....	45
Rysunek 13. Gdzie powinna udać się po pomoc osoba doznająca przemocy?.....	46
Rysunek 14. Czy słyszał(a) Pani/Pan o Zespole Interdyscyplinarnym Gminy Staszów?.....	47
Rysunek 15. Jak Pani/Pan ocenia stopień zaangażowania i kierunki działań władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów przemocy na terenie Gminy Staszów?.....	47
Rysunek 16. Czy czujesz się bezpiecznie w swojej szkole?.....	48
Rysunek 17. Czy byłeś/byłaś kiedykolwiek świadkiem agresji na terenie szkoły lub w jej obrębie?.....	49
Rysunek 18. Czy kiedykolwiek na terenie szkoły lub jej obrębie byłeś/aś ofiarą agresji?.....	49
Rysunek 19. Z czyjej strony spotkałeś (-ałaś) się z agresją?.....	50
Rysunek 20. Z jakimi zachowaniami agresywnymi zetknąłeś/zetknęłaś się w ciągu ostatnich 6 miesięcy w Twojej szkole?.....	51
Rysunek 21. Kogo najczęściej informujesz, kiedy doświadczasz przemocy?.....	51
Rysunek 22. Jakie środki zaradcze podejmowane są w Twojej szkole, aby zapobiec zachowaniom agresywnym?.....	52
Rysunek 23. Czy spotykasz się z przemocą ze strony uczniów poza terenem szkoły?.....	53
Rysunek 24. Czy spotykałeś się z przemocą ze strony innych osób poza terenem szkoły?.....	53
Rysunek 25. Jeśli spotkałeś się z przemocą ze strony innych osób to jakiego rodzaju była to przemoc?.....	54
Rysunek 26. Czy doświadczyłeś/aś przemocy w sieci (np. w postaci wulgarnego wyzywania, poniżania, zastraszania, ośmieszania)?.....	55
Rysunek 27. Jakiego rodzaju była to forma cyberprzemocy?.....	55
Rysunek 28. Jakie są Twoje odczucia wobec cyberprzemocy?.....	56

Spis tabel:

<i>Tabela 1. Formy pomocy udzielonej ofiarom przemocy domowej przez OPS w Staszowie.....</i>	<i>14</i>
<i>Tabela 2. Rodziny i osoby w rodzinach, którym w latach 2018-2020 OPS przyznał pomoc z powodu przemocy domowej alkoholizmu. (opracowanie własne na podstawie danych OPS Staszów).....</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 3. Skala występowania poszczególnych problemów społecznych w gminie Staszów.....</i>	<i>34</i>
<i>Tabela 4. Osoby, rodziny, grupy mieszkańców gminy Staszów są najbardziej Pani/Pana zdaniem zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym? Ocena w skali od 1 do 5 gdzie 1 to najniższa ocena, natomiast 5 najwyższa ocena.....</i>	<i>35</i>
<i>Tabela 5. Które zachowania, kojarzą się z Pani/Panu z przemocą?.....</i>	<i>43</i>

Uzasadnienie

W związku z nowelizacją ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535) konieczne jest przyjęcie Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030. Przepisy, które weszły w życie zmieniają terminologię dotychczas stosowaną w ustawie - pojęcie "przemocy w rodzinie" zostało zastąpione "przemocą domową", rozszerzają dotychczasowe formy przemocy domowej oraz krąg osób, na które będą oddziaływać. Ponadto w treści programu zaktualizowano nazwy dokumentów strategicznych, w których realizację wpisuje się w/w Program. Zaktualizowano nazwę celu ogólnego Programu, celów szczegółowych, działania podejmowane w ramach celów szczegółowych oraz wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów. Biorąc powyższe pod uwagę podjęcie niniejszej uchwały uważa się za zasadne.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Staszowie

Tomasz Klimek